REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe şése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Tĕrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

(Numĕr de Dumineca 51.)

Nr. 283.—Anul LXVI. Braşov, Dumineca 21 Decemvrie. 1903.

Mult a fost, puţin a rĕmas.

S'apropie sĕrbătorile Crăciunului. Pe timpul ac[illegible] esta omul cugetă[illegible]or [illegible] a-şi înălţa gândul peste micele nĕcazurĭ şi patimĭ ale lumei în sfere mai înalte ideale. Şi Românul, cel ce ţine cu atâta pietate la sĕrbătorile lui cele marĭ, se scie înălţa cu gândul în regiunile ideale ale visurilor şi speranţelor frumóse şi nobile.

Ce sĕ viseze şi ce se spereze Românul cel atât de încercat de sórte pentru familia şi pentru neamul sĕu? Asupra cărui punct trebue sĕ se îndrepteze mai întâiu şi mai puternic doririle lui?

Când stai singur şi te gândescĭ la sórtea ta, asĕmĕnându-o cu a vecinului şi conlocuitorului tĕu, îţĭ vin în minte mai întâiu de tóte relele, de carĭ suferĭ, tot ce-ţĭ apasă sufletul şi te face sĕ te simţĭ negligeat orĭ prigonit de sórte. In asemenĭ momente ţi-se pare, că nu e om mai amărît decât tine şi vrênd-nevrênd te credĭ isolat, părăsit şi te simţĭ tot mai descurajat.

Indată ce însĕ cineva trecênd peste miseriile proprii, ce trebue sĕ le îndure, se ridică cu gândul mai sus, aruncând o privire în jurul sĕu, unde găsesce atâţĭ fraţĭ şi soţĭ în bine şi în rĕu, când îşĭ aruncă privirile în trecut şi-şĭ înfăţişézá stăruinţele şi luptele seculare ale moşilor şi strămoşilor sĕi, despre carĭ a scris istoricul din vechime, că păreau că luptă mai mult pentru limbă, decât pentru viaţa lor; când c'un cuvênt Românul simte clocotind în pieptul sĕu consciinţa că este mădularul unui neam, care adĭ nu e cel din urmă dintre popórele Europei şi care odinióră făcea parte din gintea cea mare, ce a domnit peste tótă lumea: — în asemenĭ clipite nu mai este şi nu mai póte fi omul amărît şi mâhnit de sórtea sa, ci pieptul lui se umple de speranţă şi încredere în viitor, inima îi bate mai cald şi mai cu putere şi consciinţa îi şoptesce:

Fi curagios Române, căcĭ mult a trebuit sĕ suferĭ şi puţin a mai rĕmas din drumul plin de spinĭ, ce ai trebuit sĕ-l străbaţĭ. Fi statornic şi nu te da, căcĭ ceasul isbêndei ce te aştéptă e póte mai aprópe decât ai crede!

Inainte de tóte, dorinţele şi cugetele Românului în ḑilele grele de adĭ trebue aşa-dér sĕ se îndrepteze spre fraţii sĕi şi spre datoria cea mare şi sfântă ce 'l légă cu ei în lupta pentru binele comun, pentru eluptarea libertăţii şi a drepturilor naţiunei române.

In punctul acesta au sĕ se concentreze tóte visurile şi speranţele nóstre. Numai cu toţii la olaltă putem se numĕrăm ceva, numai în legătura frăţéscă dintre noi putem afla isvorul, de unde sĕ luăm curagiul în luptă şi încrederea în isbênda causei nóstre drepte.

O singură ideă şi aspiraţiune, un cuget, o simţire sĕ ne conducă şi sĕ ne însufleţéscă în aceste momente, când se cere mai mult ca orĭ şi când sĕ fim la înălţimea chemării nóstre.

Mult a fost, puţin a rĕmas.

Sciţi, când omul are sĕ străbată un drum lung, pe care nu-l cunósce. Merge, merge păn' ce stă sĕ cadă jos de obosélă. Trece peste munţĭ şi văi şi de odată i-se pare, că drumul nu mai are sfêrşit. Atuncĭ îl apucă ametéla şi vede tot puncte negre dinaintea sa. Este momentul de supremă obosélă, care e soră bună cu descuragiarea.

Un astfel de moment greu străbatem noi Românii, după trei-ḑecĭ şi şése de anĭ de frămêntărĭ, lupte, asuprirĭ şi nedreptăţirĭ.

Dér precum călĕtorul, care nu-şĭ uită nicĭ într'o împrejurare de ţinta ce şĭ-a pus'o, învinge tóte piedecile prin statornicia sa şi energia voinţei sale şi chiar în momente de slăbiciune trupéscă sufletul lui viséză de frumósa ţintă şi de datoria ce-l împinge spre ea cu putere supranaturală, precum acest călĕtor, ḑicem, îşĭ [illegible]ne în fire şi érăşĭ o ia la dr[illegible]t încet, aşa şi Românul, c[illegible]ţelege chiemarea sa, se va reculege, va trebui sĕ se reculégă din toropéla, în care a ajuns după atâtea lupte fără resultatele dorite, şi-şĭ va redobêndi curagiul şi energia deplină, de care are lipsă spre a puté odată eşi învingĕtor din tóte.

Pentru-ca sĕ ne putem reculege ast-fel, ni-se cere numai una, sĕ nu pierdem încrederea în noi, în puterile neamului nostru, în viitorul lui, şi sĕ ţinem cu tărie sus stégul luptelor nóstre seculare, programul nostru naţional. Acesta ne légă şi ne strînge la olaltă, pe el stă scris, că trebue sĕ fim una şi nedespărţiţĭ în timpurĭ liniştite ca şi în timpurĭ viforóse.

Nu póte sĕ fie prea departe ţinta, ce-o urmărim noi Românii de veacurĭ, de a ne vedé şi noi cinstiţĭ şi respectaţĭ ca popor român în vechia nóstră patrie.

S'avem numai curagiu şi încredere în noi şi sĕ ne iubim.

Revistă politică.

Sĕptĕmâna acésta nu s'a întêmplat nimic mai de semă în *situaţia politică internă.* Dieta a ţinut douĕ şedinţe, cu carĭ apoi şĭ-a şi încheiat „activitatea“ în anul 1903. In şedinţele acestea s'a desbătut asupra proiectului de recruţĭ, mai corect ḑis oratorii din grupuleţul obstrucţionist şĭ-au ţinut vorbirile lor lungĭ şi fără vlagă în contra proiectului şi a guvernului. S'a încheiat aşa-dér anul „parlamentar“ 1903, fără sĕ fi dat vr'un resultat positiv în muncă şi succese legislative.

*

In ultima ḑi a anului s'a făcut însĕ totuşĭ ceva: *s'a încheiat cu Italia convenţia comercială*, însĕ *numai provisor*, pe timp de 9 lunĭ. Din convenţia acésta s'a eliminat clausula privitóre la vinurĭ, care se desfiinţéză cu ḑiua de 1 Ianuarie. Pentru-ca sĕ se evite [illegible] eventuale, statele interesate (Austro-Ungaria şi Italia) s'au învoit, ca după vinurile, carĭ au fost têrguite deja, sĕ se ia o vamă de 3 fl. 30 cr. maja metrică, fie că ele intră din Italia în Austria şi Ungaria, fie-că Austria sĕu Ungaria le transportă în Italia. Italia se ḑice că a pretins un termin de timp mai lung pentru acéstă categorie de vinurĭ, guvernul unguresc însĕ nu s'a învoit, ci a cerut constant sĕ se desfiinţeze clausa referitóre la vinurĭ. Invoiala acésta n'a fost făcută de parlamente, ci numai de guverne, pe rĕspunderea lor proprie.

*

In ḑilele din urmă au sosit scirĭ alarmante despre *conflictul ruso-japones.* Se fac mulţime de conjecturĭ, după carĭ un rĕsboiŭ între Rusia şi Japonia pare inevitabil. Ḑiarul engles „Daily Chronicle“ publică scirea, că Japonia a cumpĕrat douĕ vase marĭ de rĕsboiu de la Argentina. După alt ḑiar englezesc, Japonia ar fi cerut Rusiei de a da garanţii materiale asupra intenţiunilor sale, reducênd la jumĕtate escadra sa din apele asiatice. Intr'aceea ḑiarele din capitala Japoniei anunţă, că o ordonanţă imperială decretéză contractarea unui împrumut nelimitat pentru pregătirĭ de rĕsboiŭ.

Dintre puterile europene cea mai mult interesată în acest conflict este *Anglia*, care privesce cu ochĭ rĕi întinderea influenţei rusescĭ în Asia orientală şi de aceea ar dori, ca lucrurile, eventual rĕsboiul sĕ iasă în favorul Japoniei.

Se afirmă, că şi America ar avé marĭ simpatii pentru Japonia în cestiunea coreeană.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Cuza Vodă şi ţĕranii.

De Gr. N. Coatu.

— Bună ḑiua, moş Ciocârtel!...

— Bună sĕ-ţĭ fie inima, domnule!

— Ce mai facĭ?... Ce mai dregĭ?...

— Ia pe lângă casă!.... cu bĕtrâneţele!.... mai fac câte ceva, că dă, ca om câte nu-ţĭ trebue?... Valeu!... valeo-văleo!... a!... iaca mĕ dor şelele; m'o ajuns bĕtrâneţele, bată-le sĕ le bată. A!.... s'o rĕcit vremea chiar colea....

— Ai mulţĭ anĭ, moş Ciocârtel?...

— Apoi 's mare!... mare!... ţiu minte, cam de multişor! oiŭ fi avênd la 70 de anĭ, décă nu şi mai bine. Ce credĭ, că degéba mi-s'o încovoiat spinarea şi mi-s'o înalbit pĕrul ca lâna?...

— Atuncĭ trebue sĕ scii şi pe domnitorul »Cuza-Vodă«...

— Audĭ!... audĭ!... Sĕ nu sciu pe Cuza! D'apoi sĕ mai póte sĕ nu-l sciu? Il sciu bine!.... Eram însurat când s'o făcut el domn; aveam pe fiul-meu Neculai mărişor!.... Credĭ, că-i aşa de mult de atuncĭ?.... L'am cunoscut de aprópe, d-le, cum te cunosc pe d-ta acuma, ş'am vorbit cu el de multe-orĭ, că tare mai era bun şi mare mult îi mai plăcea sĕ stea de vorbă cu noi, ţĕranii!...

— Hei cum?.... De unde şi până unde l'ai cunoscut şi ai vorbit cu dênsul?....

— Hă! hă!...ă!... Sĕ am atâţa galbenĭ, de câte-orĭ l'am vĕḑut ş'am vorbit cu el, acuma nu m'ai vedea cu căciula jărcuită şi nicĭ cu sumanu ista aşa petecit.

— Dă, hai spune-mĭ, sĕ vĕd şi eu cum şi de unde?...

— Cum?... Era cumnat cu conu Iordache Lambrino, stăpânul pe acea vreme al moşiei Banca. Inainte de a-se face domn, aicĭ la Banca îşĭ făcea mai mult viéţa, la cumnatu-sĕu; de aceea îl cunosceau şi copiiĭ de prin sat. Vedĭ curţile cele marĭ, în care şéde acuma arendaşul!... Ş'ai vĕḑut în cerdacul lor nisce băncĭ lungĭ?... Acolo şedea Cuza, când venea la Banca. Câte petrecerĭ!.... câte chefurĭ!.... câte balurĭ.... nu s'au făcut în casele acelea?.... D'apoi după-ce s'o făcut el domn!... măi!... mă... ăĭ!... Sĕ aibă gură casele sĕ-ţĭ spună, te-ai încruci!... Eram şi eu cam de curte, că dă, tata era vizitiu la conu Iordache. Se făceau Dumineca şi sĕrbătórea horĭ la curte şi ne strîngeam toţĭ ţĕranii, ne aducea cu sila, ne lua cu biciul dinnapoi vătavul boeresc.

Priveau boerii la noi şi făceau mult haz de jocurile nóstre. Ghetul Cuza nu era fudul de fel. Venea şi sta de vorbă cu noi şi mare mult ne mai căina.

Conu Iordache era fudul amarnic!... măreţ! dea!.... nicĭ nu se uita la ţĕranĭ şi de multe-orĭ auḑiam cu urechile cum îi ḑicea lui Cuza:

— Ce dracu, mĕi cumnate?... Cum nu ţi-îĭ ţie greu, sĕ stai de vorbă cu ţĕranii. Ce găsescĭ şi ce înţelegĭ tu de la nisce mojicĭ, nu pot pricepe?... Dăi dracului?!...

— Tacĭ bre cumnate! îi rĕspundea dênsul. Ţĕranul îi talpa ţĕrei, bre! Pe spinarea ăstora te îmbogăţescĭ tu şi câţĭ ca tine!... Óre nu-i şi ţĕranul făptura lui Dumneḑeu?...

El sĕrmanul duce tot greul, îndură frigul, fómea şi setea, muncind ca un bou, pentru-ca sĕ plătéscă tóte avalelele şi sĕ facă avere ciocoilor.*) Decât aşa e lucrul: »Sătulul nu crede celui flămând«.

— Du-te 'ncolo, mĕi cumnate. Tu n'ai minte; vrei sĕ dai nas mojicului!

— Nu sĕ-i dau nas; dér nicĭ ca voi nu pot. Ce fel de inimă aveţĭ, nu sciu?

Ce atâta ură?.... Şi ce atâta dispreţ!... Óre nu suntem ómenĭ şi unii şi alţii?...

Scii prea bine, că socru-meu a vrut sĕ-mĭ dea ca zestre nu sciu câţĭ ţiganĭ robĭ ca şi ţie, şi n'am voit sĕ primesc. Décă nu pot, nu pot sĕ sufer în ochĭ robia.

— Şi ce fel de om era, moş Ciocârtel?.... urît? frumos?... vesel?.... posomorît?...

— Era frumos, d-le. Avea statura potrivită, bine făcut la corp, cu ochii marĭ şi vioi, roşcovan la faţă şi purta o bărbuţă ascuţită din câte-va fire de pĕr. Când îşĭ descoperea capul, pĕrul din frunte se vedea ridicat în sus, de par-că era o perie. Şi în

*) Sub ciocoĭ înţeleg ţĕranii pe boerii grecĭ.

Tisza şi naționalitățile. Multe s'au scris şi s'au vorbit despre politica ministrului preşedinte *Tisza* față cu naționalitățile nemaghiare. De când deputații saşĭ au întrat în partidul guvernului, s'au făcut de unii şi alții numerose combinațiunĭ: ba, că Tisza vré sĕ îndulcéscă naționalitățile, ba că el e omul păcii şi împăciuirei etc.

Diarul *„Budapesti Hirlap“*, care de câțĭ-va anĭ încóce de câte-orĭ se schimbă guvernele o dă pe córdă oficiósă guvernamentală, scrie în numĕrul sĕu de la 1 Ianuarie 1904:

„Aşa credem, că cunóscem motivele fundamentale ale politicei de naționalitate a contelui Tisza. Aceste sunt:

„Forțele mai valoróse din sînul naționalităților, sunt a-se folosi în funcțiunĭ maghiare; elementele de încredere trebue separate de agitatorĭ; trebue sĕ se stabiléscă [illegible] *de drept penală a agitațiunilor*; trebue ca *instituția poliției sĕ trécă în resortul statului*; massele sĕ nu fie infestate în afacerile lor mai mĕrunte.

„In ce privesce modul de procedere şi aplicare a acestor principii, Tisza nu va călca pe degete mişcările naționaliste de mai puțină însemnătate, însĕ el va isbi chiar şi cu securea în nisuințele îndreptate în contra intregităţii şi unităţii naţionale a statului“....

Destul pentru cei carĭ vréu sĕ pricépă.

Saşii, Românii şi Maghiarii.

Diarul berlines *„National Ztg.“* publică un articol caracteristic din pana unui Sas, în care autorul se încércă a justifica întrarea Saşilor în partidul lui Tisza, dér în acelaşĭ timp caută sĕ-i înstreineze pe Saşĭ de către Românĭ şi sĕ-i convingă, că o alianță cu aceştia în lupta de apĕrare față cu maghiarismul, ar fi păgubitóre pentru micul popor săsesc. Dér sĕ lăsăm sĕ vorbéscă autorul însuşĭ:

E pĕcat a-i ataca pe Saşii din Ungaria, pentru-că deputații lor au întrat în partidul guvernamental. Ei n'au capitulat şi n'au renunțat la nisuințele culturale germane. Saşii numĕră numai 210.000 suflete. Ei bine, aceştia sĕ stea în luptă politică cu Maghiarii? In privința teritorială nu stăm în legătură cu ceilalțĭ germanĭ ai țĕrii. La Şvabii din Banat nu putem conta. Nisuințele Saşilor de a-i scóte din amorțélă s'au sfîrşit fatal.

Ideia alianței naționalităților este o utopie. In privința teritorială noi numai cu Românii trăim în pace; *în privința politică însĕ nu ne putem alia cu Românii*, căcĭ alte sunt sentimentele lor şi alte ale nóstre. Interesul nostru este un *cens mare*, fiind-că numai astfel ne putem scuti posiția istorică. Interesul celor trei milióne de Românĭ însĕ este votul universal care décă s'ar da, pe noi ne-ar mătura valurile Românilor; am ajunge minoritate neputincióse în oraşe, unde stăpânim adĭ. Decĭ interesul Românilor este duşmănos de mórte Saşilor. Deşi trăim prietinesce cu conducĕtorii Românilor, totuşĭ massele de Românĭ ne înghit. Se póte óre închipui, că Românii ne-ar cruța, fiind ei în locul Maghiarilor?

Guvernul maghiar póte în tot momentul sĕ astupe isvórele susținerei poporului nostru, fără de a aplica față cu noi mijlóce forțate. Impărțindu-se din nou comitatele, pretutindenĭ unde suntem adĭ majoritate, am deveni minoritate; ni-s'ar face imposibilă sprijinirea şcólelor nóstre germane de către comunele politice. Contra neajunsurilor administrative n'am puté face nimic. Lupta cu guvernul [illegible] ar fi scurtă, resultatul: mórtea n[illegible]

Politica nóstră sĕ nu fie conservarea posițiunei dinainte de 1848, ci sĕ rĕmânem micul şi modestul grup cultural în mijlocul rasselor strĕine. Nu este adevĕrat, că Maghiarii ne-ar amenința, căcĭ noi *suntem un ic în corpul Românimei.*

Principiul general al politicei Maghiarilor este: a lua posiția cea mai energică față cu orĭ ce tendințe federaliste. Din causa acésta sunt lipsite grupurile naționaliste de putința de a figura ca individualitățĭ politice în legislativă. Décă deputații saşĭ ar vré sĕ rĕmână partid independent, amar ar trebui sĕ plătéscă acésta...

Contele Tisza n'a fost vênător de cloțanĭ; programul sĕu însĕ deşteptând încredere, i-a făcut cu putință, sĕ se întêmple acéstă schimbare politică de mult aşteptată. Chemarea nóstră adevĕrată este: a evita turburarea muncei nóstre culturale liniştite. Condițiile de viéță economice se îngreunéză din an în an mai ales prin cucerirea de teren a Românilor; nu ne putem decĭ primejdui posițiunea prin aşa disa acțiune liberă...

Nu dăm importanță deosebită articolului apărut în foia berlinesă. Cel mult ne face sĕ surîdem. Tonul timid şi frica cu care vorbesce despre puterea guvernului unguresc, de a strivi pe Saşĭ, décă aceştia ar cuteza sĕ se pună în oposiție cu politica de maghiarisare a guvernelor unguresci şi sĕ rĕmână în dietă „partid independent“, ne e cunoscut de acasă.

Modul în care vorbesce despre Românĭ de asemenea nu ne mişcă, cel mult ne stórce un zimbet de compătimire. Cum adecă: Românii sĕ fie primejdia pentru Saşĭ? De ce sĕ fie interesele Românilor „duşmănóse de mórte“ interesele Saşilor? Ne place a crede, că autorul din cestiune nu este interpretul sentimentelor şi gândirilor totalității Saşilor, ér décă totuşĭ pretinde a vorbi în numele lor, o face numai cu scop de a seduce strĕinătatea şi a o face sĕ crédă, că poporul săsesc e mulțumit de întrarea deputaților sĕi în partidul tiszaist.

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1904

se deschide nou abonament, la care invităm pe toțĭ amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 corόne, pe şése lunĭ 12 corόne, pe trei lunĭ 6 corόne, pe o lună 2 corόne.

Pentru România şi strĕinătate: Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ, pe o lună fr. 3.50.

Abonamente numai la numĕrul poporal de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4 corόne, pe şése lunĭ 2 corόne

Pentru România şi strĕinătate: Pe un an 8 francĭ, pe şése lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai uşor prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Polonii.

De mai mult timp Polonii din tóte părțile lumei lucréză spre împlinirea idealului lor: reconstituirea Poloniei.

Spre ajungerea la acest scop, partidul democrat polones din Rusia şi-a publicat dilele trecute programul, pe basa căruia vrea sĕ ajungă țelul lor.

In partea generală a programului, partidul îşĭ ia îndatorirea:

1. Apĕrarea drepturilor şi intereselor partidului polones.

2. Intărirea conscientă a puterii naționale şi organisare în cele sociale, desvoltarea calităților şi virtuților politice ale poporului, care vor fi chemate a-i asigura un mai bun viitor: statul politic independent.

In partea a doua a programului se constată, că starea presentă a poporului polon nu e acomodată nicĭ pentru un sprijin cu arme, nicĭ pentru o acțiune diplomatică, ér independența țĕrii numai pe aceste douĕ căi se póte ajunge.

Inainte de tóte, poporul trebue împins pe calea muncii naționale, apĕrat de influențele culturale ce vin din statele strĕine şi a-i crea o bună stare materială.

In biserica catolică, democrații vĕd un sprijin eficace, pe care se şi silesc a şi-l atrage în sfera lor de acțiune.

SCIRILE DILEI.

— 20 Decemvrie v.

Catastrofă uriaşă. In diua de 30 Decemvrie d. a. s'a dat o representație în teatrul *Iroquois* din Chicago (America), la care asista un public de vr'o 1300 persóne. De-odată a isbucnit foc pe scenă, care s'a rĕspândit cu iuțélă mare în tot teatrul. Publicul compus în mare parte di femei şi copii a fost cuprins de o spaimă grόznică şi a sărit spre eşire făcêndu-se o învălmăşélă ce nedescris, în care au fost călcate şi strivite sute de persóne. Cei de pe galerii săriau între public sdrobind pe mulțĭ din cei de jos. Au ars şi s'au năduşit cu totul **652 persóne.** Peste 300 de persóne sunt grav rănite. N'au putut scăpa téferĭ, decât vr'o 200 de persóne. Jalea este de nedescris.

Pompierii şi-au dat silință supraomenéscă la salvare, dér în fruntea celor ce au sărit în ajutorul nenorociților, ce ardeau de vii, ca nisce cloțanĭ căduțĭ într'o capcană, era episcopul *Fallows* din Chicago, care cu disprețul propriei sale viețĭ a salvat viéța multora. „Dumnedeu sĕ mĕ feréscă“, a dis episcopul, „sĕ nu mai vĕd un aşa spectacol. Am vĕdut în viéța mea multe câmpurĭ de bătălie sângeróse, dér nicĭ unul n'a fost nicĭ pe jumĕtate aşa de înfiorător“.

Un bărbat, care a isbutit sĕ-şĭ salveze proprii sĕi copii, s'a întors înc'odată ca sĕ mai salveze şi pe alții. Acesta a povestit, că priveliştea, ce a vĕdut'o, când mamele se luptau sĕ-şĭ salveze copiiĭ a fost sfăşietóre de inimĭ şi îi este cu neputință a o descrie.

Avansarĭ în reservă. Pe diua de 1 Ianuarie 1904 s'au făcut avansările obicĭ în reserva armatei comune. La infanterie au fost numițĭ cu totul 946 *sub-locotenențĭ*, intre carĭ vedem şi următórele nume: Grădinaru Vasile reg nr. 2, Petru Ioan, 21, Galiciu Dem. 43, Preda G. 2, Beleş Eug. 33, Bogdan Alesandru 86, Popa Ion 50, Stanciu Nic. bat. 14 de pionerĭ, Mureşanu Virgil 62, Pascuț Ion 102 Boer Eug. 67, Hoadrea Bucur, Dr. în drept 31. — *Cadețĭ aspiranțĭ de ofițer*: Taslauanu Oct. 62, Vlad Eug. 92, Popovicĭ Mih. 33, Andrea Enea 50, Rus Cornel 38, Bugnar Andreiu 63, Butean Franc. bat. 14 de pionirĭ, Dragu G. 103, Todoruț Valeriu 51. In artilerie: Spătariu G. la Div. Art. Reg. 20. *Cadețĭ*: Baltescu I, Socolu Aurel, Lațcu Aurel, Papp Andreiu, Tataru Zaharia, Erdelyi Nic., Jantea Ion, Oprea Nicolae, Domilescu Grigore, Demian Simion, Hodşa Cornel, Tişca Emilian, Raț Iosif, Elekes Iuliu, Gal Eugen, Vaida Ion, Chiroiu Vasile, Spăriosu Duşan, Plescan Stefan, Pantea Ion, Grădinaru Coriolan, Stoian Ion, Ivan Corneliu, Berzovan Ion. In artilerie: Visinca Toma, Buda Eugen, Mutiu Ion, Comşa Emanoil, Beşan Virgiliu, Florian Ion, Corcea Nicolae.

---

tot-déuna avea fața veselă. Chiar înainte de a-se face domn, purta haine soldățescĭ.

De multe-orĭ eşia în trăsură cu conu Iordache, pe moşie; se duceau pe loc unde munceau ómenii. Conu Iordache era rĕu, varga lui Dumnedeu!... rĕu tare!... Din te mirĭ ce, se supĕra şi décă se întêmpla sĕ-i greşescĭ ceva, îndată îi sărea țandăra şi atuncĭ era foc!.... Punea sĕ te bată fără milă, cu bíciul la scară, de ți-se trăgea mórtea de multe-orĭ. Ii era mai milă de un câne, decât de un om. Intr'o di, mĭ-aduc aminte ca acuma, o mulțime de ómenĭ prăşeau popuşoiul pentru a doua-óră pe lanul numit »Ghinóea«. Se ridicase sórele la prândul cel mare. Écă conu Iordache cu Cuza, în trăsură. Vătavul dete semnalul sĕ se lase tótă lumea de la muncă şi sĕ se adune la masă. Ce se mănânce gheții ómenĭ?.... Mămăliga era făcută din păpuşoiŭ mucegăit. Pescele era asemenea împuțit.

Se uitau unii la alții şi nimenea nu punea gura; dér nicĭ nu îndrăsnéu sĕ dică măcar cârc, că îndată le-ar fi luat pĕrul foc. Ce străşnicie mai era pe acele vremurĭ!....

Cuza a observat tréba asta. S'o dat jos din trăsură, o luat o bucată de mămăligă în mână, o mirosit'o şi strîmbând din nas, o svîrlit'o cât colo; asemenea o făcut şi cu peştele. O dat din cap, ş'o oftat lung. Conu Iordache s'o înegrit mai tare de cum era; s'o supĕrat foc, o dat ordin sĕ mâe caiĭ şi l'o lăsat pe Cuza, pe jos. El rîdea şi dicea »Grec nebun şi cumnatu ista» In tot-d'una îl ciondanea pe conu Iordache, de multe-orĭ se sfădia furcă cu el, ajunsese sĕ-i mai móie inima şi de aceea se purta mai binişor cu țĕraniĭ. Da era aprig!... Măi!... muşca din om când se înfuria, nu altă-ceva. De câte orĭ o vrut cucóna lui sĕ-l lese!...

* * *

Sĕ vorbea pe la curte, că are sĕ fie la Iaşĭ alegere de domn. Ne spunea tata, séra în casă. Intr'o séră, la câte-va dile după acest svon, vine tata cu trăsura de la Iaşĭ şi aduce veste, că s'o ales domnitor Alexandru Cuza.

Ne-o spus şi nouĕ în casă, că tot Iaşul clocotea, nu altă ceva, de ciocoime. Dómne!... Dómne!... ce era pe la curte. Ce pregătélă!... Ce de boerime din tóte părțile o început sĕ se adune! Ce mai sunete de clopoței şi de telengĭ! Ce pocniturĭ de bice!... Se aştepta sĕ vină conu Iordache cu Cuza de la Iaşĭ. De la satul Banca până la Bêrlad şi la Iaşĭ tótă lumea era în picióre. La câteva dile după bobotéză, o strîns vătajiĭ boerescĭ tot satul la curte, s'o dat ordin că toțĭ cu mic cu mare sĕ iasă înainte tocmai la marginea moşiei Banca, sĕ priméscă pe domnitorul Cuza, că vine cu postalionul de la Iaşĭ.

S'o adus de la oraşul Bêrlad polobóce cu păcură. De la gura Băncii şi până în sat şi de-o parte şi de alta a drumului s'o înşirat cofe, putinĭ, ciubere, şomoiage de peticĭ, polobóce, tóte unsă cu păcură. Când o ajuns pe moşia Banca postalionul domnesc, tóte s'o aprins şi o început țĕranii noştri, cum scĭĭ, ura!.... ura!... ura!... Clocotea valea, nu se mai audea nicĭ în cer, nicĭ în pămênt.

Domnitorul Cuza o dat ordin surugiului — de a oprit caii îndată ce o ajuns în dreptul țĕranilor. O eşit afară din postalion şi o strigat tare: »Sĕ trăițĭ dragii mei«. Străluceau ca sórele hainele de pe dênsul la lumina flacărilor de păcură, că erau lucrate numai în fir de aur, mĕ rog haine domnescĭ, ce mai vréi. Mai erau şi alțĭ boerĭ cu dênsul şi sciu că spunea logofătul Pericli că-s miniştri.

O sĕptămână o ținut banchetul la curte. După aceea de la Banca s'o dus la oraşul Bârlad, că conu Iordache avea ş'acolo case. Ce alaiŭ!... Ce huet!... ce hargalâc!... De la Banca şi până la Bârlad de o parte şi de alta a drumului se înşirase crengĭ de brad, aduse tocmai de la munte. La Bârlad cred că cheful o fi fost şi mai mare ca la Banca.

De la Bârlad s'o dus la Bucurescĭ. N'o trecut mult după asta şi numai o venit veste, că boerii din Bucurescĭ o ales şi ei de domnitor tot pe Alexandru Cuza. Atuncĭ s'o făcut şi unirea Moldovei cu Muntenia. Alt chef, alte petrecerĭ, alte alaiurĭ în satul nostru; n'oiŭ mai uita până oiŭ pune mânile pe pept! Tot atuncea o eşit şi cântecul »Hora unirei«. Il cântau țiganii (lăutarii) în cerdacul curței, de rĕsuna va-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Strada Stefan Mihaileanu“. Consiliul comunal din Bucurescĭ a luat hotărîrea, ca de acum înainte strada Liniștei, în care Bulgarii au asasinat în vara anului 1900 pe profesorul Mihăileanu sĕ se numéscă: „Strada Stefan Mihăileanu“. Decisiunea acésta a fost aprobată de ministeriul de interne.

Cincĭ anĭ în temniță, fără vină. In luna Noemvrie 1898 s'a sĕvĕrșit un omor în comuna Siegeshaft în Austria. Intr'o nópte din Noemvrie a fost omorîtă femeia bĕtrână Theresa Kranzinger și cu acéstă ocasiune i-s'au jefuit din casă tot ce avea mai de valóre. Bănuiala a căḑut pe o vecină cu numele Theresa Gietzinger și pe un amant al ei cu numele Karl Hartel. S'a făcut perchisițiune, dér nu s'a găsit nimic suspect, afară de o picătură de sânge pe papucii acusatei. Femeia a spus, că acest sânge provine dintr'o causă naturală, cum e tréba femeilor, dér n'a fost credută. Cei doi acusațĭ au fost judecațĭ și osândițĭ la mórte prin streang. Împĕratul a schimbat pedépsa de mórte în temniță grea pe 20 anĭ. Hartel s'a îmbolnăvit și a murit în temniță, afirmând până la mórte nevinovăția sa. Theresa Gietzinger se împăcase cu sórtea și deși nevinovată a ḑis: Sĕ fie voia celui de sus! Adevĕratul ucigaș a fost însĕ unul cu numele Mateiu Kaufmann, care acuma după cincĭ anĭ luându-se la cértă cu fiica sa, acésta în furia ei ḑise tatălui sĕu: „Ce? Vréi sĕ mĕ omorĭ și pe mine, ca pe Theresa Kranzinger?“ Acésta s'a întêmplat în curtea casei când pe uliță tocmai treceau nisce jandarmĭ. S'a făcut cercetare și s'a descoperit adevĕratul ucigaș, ér Theresa Gietzinger a fost liberată din temniță, veștejită și bolnavă ca vai de ea. Directorul temniței i-a dat la plecare 165 coróne, banii ce și-i câștigase prin muncă în temniță și un bilet de tren cl. III. Când a sosit la căsuța ei părăsită din Siegeshaft a apucat'o un plâns cu sughiț de-ți era mai mare mila de ea. Și tot satul se adunase împrejurul ei și plângea. — O, judecată omenéscă!...

Nou doctor. Ni-se scrie: D-l George Ioan *Stoian*, originar din Bran, a fost promovat în ḑiua de 24 Decemvrie la universitatea din Budapesta la gradul de doctor în medicina universală. D-nul Dr. Stoian ocupă provisoric postul de medic în cercul Basna (F.-Bajom). Părinții noului doctor sunt economĭ în Bran și de sigur se bucură vĕḑându-și încoronate jertfele ce le-au adus pentru fiiul lor. Din sînul Branului au eșit până acuma trei doctorĭ în medicină și un rigorosant.

O serbare familiară. Ni-se scrie din Bucurescĭ: In séra de 12 Decemvrie v. a avut loc în salónele d-lui Ilie I. *Bejin* (originar din Sĕlište, Transilvania) în Bucurescĭ un ziafet splendid, serbând d-na Elida Bejiu, ḑiua nascerei, împlinind 30 anĭ și tot-odată și 15 anĭ de căsĕtorie, adecă nunta de aramă. Lume a fost multă, rude, prietinĭ, învițațĭ și-au dat întêlnire la acéstă mărĕță serbare. Printre visitatorĭ am putut remarca pe gingașele domnișóre: Grecescu în alb, Dimitrieff ambele în alb, Stoicescu în alb, Gabriela în negru, pe dómnele: Grecescu, Bejiu, Stoicescu, Dumitrieff, Furnică, Bârsan, Baboeanu, Droc, Oprescu, Nicolescu, Roșca, Ardeleanu, Lupan; printre domnĭ am remarcat pe: N. Grecescu, I. Bejiu, Bârsan, Nicolescu, I. Grecescu, Roșca, Oprescu, Lupan, I. Baboianu, Droc, Ardeleanu, Dimitrieff, Stoicescu, Furnică; printre cavalerĭ am remarcat pe d-nii: Costache Nicolescu, Alex. Papazol doctorand. Petre Georgian, licențiat în sciințe de stat și doctorand în sciințele politice, Savu Mihaiŭ, student la drept și d-l Lupan. Salónele erau luminate a giorno. La óra 8½ toțĭ învițații erau presenți; la óra 9 s'a făcut tradiționala faptă rupênd tortul, d-na Elisa Bejiu, fiind într'o toletă princes alb, în partea stîngă un buchet fermecător de trandafirĭ și pe cap o cunună de liliac alb. La óra 10 s'a servit șampania, după aceea a început dansul, care a durat până la óra 12 nóptea, când s'a dat semnalul de masă unde s'a servit mâncările cele mai delicióse. — Décă spațiul unei informațiunĭ mĭ-ar permite ar trebui sĕ înșir tóte numele gingașelor d-șóre, dómne, domnĭ și cavalerĭ, care mĭ-a fermecat privirea la acéstă serbare. La masă s'au ridicat într'una toasturĭ, după masă a început din nou dansul, care a fost de o veselie neîntrecută, dansul a durat până la óra 7 diminéța când gingașul stol de d-șóre, d-ne, domnĭ și cavalerĭ au sburat pe la cămĭnurile lor.

Vite și rîmătorĭ de contrabandă. Ḑiarul „Kel. Ert.“ din Budapesta scrie, că de un an de ḑile s'au trecut din România numĕróse vite și porcĭ prin punctele Corniareva, Bozovicĭ, Stanerlac și Anina. Cercetarea ordonată de ministeriul unguresc a dat ca resultat, că în acéstă contrabandă au fost amestecațĭ mai mulțĭ primarĭ și notarĭ, carĭ au fost suspendațĭ de la officiu și dațĭ în judecată.

Militare. D-l locotenent î. p. Vespasian *Tarangul*, domiciliat în Viena, a fost trecut în categoria celor aflătorĭ în afară de serviciu, ér d-l sub-locotenent activ Vasile *Zernoveanu* a fost transferat pe ḑiua de 16 Ianuarie 1904, la reg. 82 de infanterie.

Sarafoff la Londra. Din Londra se telegrafĕză: Boris Sarafoff s'a pus în legătură cu comitetele filo-macedonene de aci, solicitându-le ajutóre bănescĭ, pentru pregătirea insurecțiunei la primă-vară. Tóte demersurile șefului revoluțiunei din Macedonia, au rĕmas infructuóse. Societățile refusă sĕ organiseze subscripțiunĭ publice pentru fondul revoluționar, deóre-ce guvernul britanic a dat a înțelege, că nu intră în cadrul actualelor tendințe ale politicei englese în Balcanĭ, ca sĕ încurageze pe Bulgarĭ în resistență în contra operei de pacificare prin reforme, întreprinsă de Austre-Ungaria și Rusia.

Nou complot musulman. Poliția a descoperit în Bitolia, un nou și vast complot musulman contra lui Hilmi-pașa, pentru-că el îngădue sĕ se întroduca reformele în Macedonia. Sunt arestațĭ 40 de hogĭ, ca agitatorĭ ai populațiunei turcescĭ.

Deces. In ḑiua de 31 Dec. n. a repausat Ion *Iakab*, croitor în Brașov, în etate de 82 anĭ. Inmormêntarea s'a făcut în 2 Ianuarie la órele 3 p. m.

Dintre farmaciile din cetate va fi deschisă în 3 Ianuarie după amiaḑĭ numai farmacia d-lui Francisc *Kellemen* „La Biserica Albă“, strada Vămii.

1. **Efect sigur vindecător.** Toțĭ aceia, carĭ suferă de nemistuire sĕu stomacul nu funcționéză regulat, ce causéză constipație, durere de cap, [illegible] apetit sĕu alte bôle, pot conta la vindecare asigură prin folosirea cunoscutelor *prafurĭ seidlitz a lui Moll*. Cutii originale a 2 cor. se pot căpĕta ḑilnic prin postă dela farmacistul *A. Moll* liferantu curții din Viena Tuchlauben 9. In farmaciile din provincia sĕ se cĕră preparatul *A. Moll* provĕḑut cu marca de contravenție și subscriere.

Pentru incendiații din Balomir.

Cu durere constatăm, că inimile publicului par-că s'au împietrit față cu miseria de-aprópeluĭ. Pentru incendiații din Balomir, unde un sat întreg a rĕmas fără adăpost, fără hrană și fără îmbrăcăminte — nu s'au grăbit sĕ dea ajutor până acuma, decât acei puținĭ generoșĭ domnĭ, pe carĭ i-am publicat în douĕ numere de Dumineca ale „Gazetei“. In ultimul numĕr am arătat, că s'au trimis în total **52 coróne și 58 banĭ**. Cătră acéstă sumă mai adăogăm astăḑĭ contribuția marinimósă *de 2 cor.* a domnului *Gh. II. Heja* din *Poiana-Sărată* (Sósmezö), prin care suma totală a contribuirilor se urcă la

54 cor. 58 banĭ.

O sumă prea neînsemnată acésta pentru alinarea atâtor suferințe!

Scim, că în tóte părțile domnesce miserie, dér scim și aceea, că printre cetitorii noștri este destul de însemnat numĕrul acelora, carĭ dispun de mijlóce și carĭ ar puté sacrifica din prisosul, ce li-a dat Dumneḑeu pentru deaprópele lovit atât de crud de sórtea nemilósă.

Apelăm decĭ din nou la generositatea celor cu dare de mână!

De ale Reuniunei învĕț. gr.-cat. din archidiecesă.

De lângă Clușiŭ, Dec. 1903.

Am tot așteptat, ca sĕ se publice în organul reuniunei nóstre: „Fóia scolastică“ din Blașiŭ, procesul verbal al V. adunării generale ținute în 8 și 9 Noemvrie anul c. După ce însĕ a apărut și nr. 24 al acestei foi, făr' de a-se publica până acuma acest proces verbal, din care și noi învĕțătorii esternĭ, carĭ n'am participat la adunarea generală, sĕ putem cunósce precis decisiunile adunării generale, trebue sĕ conchid că raportul comitetului central publicat în nr. 20—21 ai numitei foi, s'a primit din partea adunării generale în tot cuprinsul sĕu și așa redacțiunea foii află de prisos a mai publica și procesul verbal.

Ca onorații cetitorĭ ai „Gazetei Transilvaniei“ sĕ aibă ocasiune a cunósce în câtva mersul și activitatea acestei reuniunĭ salutare, voiŭ releva ceva din raportul general.

Reuniunea învĕțătorilor archidiecesanĭ s'a înființat în 1896. Statutele ei fură aprobate din partea ministeriului cultelor la începutul anului 1897, dér ideia înființării s'a conceput în agera minte a regretatului archiepiscop și metropolit Dr. Ioan Vancea de Butésa, care în zelul sĕu învăpăiat și în iubirea sa nemărginită față de noi învĕțătorii, a vrut sĕ ne deschidă un câmp mai larg spre a ne putĕ înmulți consciințele necesare în educațiune și instrucțiune, prin discutarea cestiunilor din sfera educațiunii și instrucțiunei, prin prelegerĭ practice model, prin elaborare de teme pedagogice didactice, prin descrierea aplicativă a recvisitelor de învĕțămênt, prin censurarea de cărțĭ (manuale de școlă), prin disertațiunĭ instructive referitóre la desvoltarea vieții școlare la susținerea ordinei și disciplinei, prin înființarea de bibliotecĭ în centrul reuniunei și în despărțăminte, și eventual prin edarea unei foi pedagogice, care va servi tot-odată, ca organ al reuniunei.

Câte idei sublime! carĭ când noi le vom realisa, pe lângă aceea, că ne cultivăm în arta nóstră de învĕțător însușĭ, prin școlă și prin prelegerile nóstre publice în despărțăminte, mijlocim și înaintarea în cultură a poporului și prin cultură mijlocim și înaintarea poporului în starea lui morală și materială; décă va înainta poporul, prin noi în cele materiale, atuncĭ de va fi recunoscĕtor, ne va remunera după merit și nu vom fi silițĭ la ajutor strĕin pentru susținerea școlelor nóstre și poporul însușĭ va fi mândru, că le póte susține din ale sale proprii pentru asigurarea viitorului copiilor sĕi.

Din raportul comitetului central vedem, cumcă averea societății a ajuns cu finea anului școlar trecut la suma considerabilă de 6269.03 cor.; este adevĕrat, că reuniunea are o pretensiune la „Fóia scolastică“ de 3380 cor., dér și aceea e adevĕrat, cum că nu toțĭ membrii reuniunei sunt abonațĭ la organul ei. Anume cei mai mulțĭ învĕțătorĭ din indolență se mulțumesc cu aceea, că fóia o abonéză senatul scolastic, măcar că ar fi o fală personală ca fie-care învĕțător sĕ prenumere însușĭ pe numele sĕu fóia, chiar și în casul când ea e abonată și de școlă.

---

lea Băncei. Jucau boerii cu noi țĕranii și unii dintr'ênșii se cam îmbătase, și dómne!... rĕi-s și hărțăgoși-s și boerii când se îmbată. Cu vinul nu se póte pune omul; el îl dovedesce, fie boer, fie țĕran, fie țigan. Era chiar frig într'un rênd și unia dintre boerĭ jucau în cerdac numai în călțunĭ (ciorapĭ) și strigau »Trăiască unirea«. Boerii ăștia, prietinĭ de ai lui Cuza, erau contra ciocoilor grecĭ, și de aceea lui conu Iordache nu-i plăcea de loc; însĕ n'avea ce se face de Cuza, că dă, îi era cumnat, și apoi acuma ajunsese și domnitor. Făcea și el »haz de necaz« cum se ḑice.

Par'că îl vĕḑ și acuma pe Cuza cum o eșit în cerdac, o strigat pe logofătul Pericli și i-o dat o batistă de galbenĭ.

— N'a! i-o ḑis. Banii ĕștia sĕ-i dai țĕranilor adunațĭ aicĭ.

Pe lângă scărĭ ședeau o mulțime de militarĭ, carĭ îl păzeau. Nĭ-o dat logofătul, nu-i vorbă, dér cred că și lui și-o oprit d'ajuns, că dă, »nu se póte sĕ umbli cu miere pe mâni și sĕ nu-ți lingĭ degetele.«

— Eram robĭ, domnule, pe atuncĭ: n'aveam o palmă de pământ. Ce vrea boerul, aceea făcea cu noi. Aḑi erai pe lanu ista, mâne pe istalalt, poimâne pe celălalt, și așa mergea tréba.

Dumneḑeu o vroit se vede și cu noi, ca sĕ ne trimĕtă domnitor pe Alexandru Cuza, că el o rupt moșiele boerilor cu voie, fără voie, și nĭ-o dat pământ, ne-o făcut proprietarĭ pe câte o bucățică de loc, pe care o stăpânim și astăḑĭ.

Ihai!... Ce supărare o mai tras și conu Iordache când o venit înginerii și i-o mĕsurat bucata din moșia lui, pe care nĭ-o dat'o nouă. Trei ḑile o zăcut la pat și cică mereu ḑicea: »Veḑĭ trébă ce o făcut cumnatu!« Se bătea cu pumnii și îșĭ smulgea pĕrul de de cap ca un nebun; spuneau slugile. Și lui, nu-i era numai de moșie, dér îi era că deacuma n'avea pe cine mai bate și la cine mai poronci, desființându-se robia, asta îl mânca! C'apoi așa o și fost. Indată ce ne-o dat pământ, par'că nicĭ nu mai fusesem robii lui conu Iordache.

Ihai domnule!... atuncĭ sĕ fi fost și sĕ fi vĕḑut chefurĭ și jocurĭ pe capul țĕranilor. Dumneḑeu sĕ-l miluéscă pe domnitorul Cuza, că mult s'o mai pus pentru noi. Nu mult după ce s'o împărțit pământ la țĕranĭ, o venit la Banca, tot ca domnitor. Toțĭ ómenii, carĭ fusesem de casa lui conu Iordache și pe care dênsul ne cunoscea, mai ales pe bĕtrânĭ, i-am eșit înainte cu mic cu mare, la pórta boerésca, am îngenunchiat înaintea lui și de bucurie că am scăpat de pont plângeam.

Moș Ilie Chitaru, care fusese mulțĭ anĭ chitar la conu Iordache și de pe mâna căruia domnitorul Cuza mâncase multă pâne și mulțĭ cozonacĭ, că amarnic mai era de meșter, bĕtrân mântuit, cu o barbă lungă până la brîu, de par'că era un fuior de cânepă albă ca omătul, s'o dus și îi o sărutat mâna. De bucurie că n'o murit rob, plângea cu hohot.

— Nu mai plânge moș Ilie, îi ḑise domnitorul Cuza. Ii vorbi blând și i-o dat bacșiș nu sciu câțĭ galbenĭ. Când s'o uitat moș Ilie în ochii lui, lacremile îi curgeau șiróie pe obraz; îl lovise, se vede, jalea de bietul popor, care îndurase atâtea ḑile pline de amărăciune.

O mers el contra ciocoilor, d-le, dér tot ciocii i-o pus capĕt ḑilelor, căcĭ n'o putut domni mult și l'o scos din domnie cam cu nepusă masă. Dór pornéla bună pentru noi, țĕranii, de la dênsul o purces.

Bun suflet mai era și gheata domnița Elena, soția lui. Cuza Pe mulțĭ îi mai miluia și îi mai ajuta în nenorocirĭ. Unde auḑea că vr'unuĭ țĕran i-a murit boul de la jug, îi trimitea banĭ sĕ-și cumpere altul. Apoi ajuta fete la măritat și pe cei bolnavĭ din satul nostru. Soră-mea Maria era urechea drĕptă a ei. Printrênsa afla tot ce se petrece în sat. De câte orĭ i-o spălat cămășile aicĭ la curtea asta, că era meșteră spălătoriță. Și gheata soră-mea fusese fată de casă a domniței când era și ea copilă și de aceea grozav mai ținea la dênsa. Apoi îmĭ spunea soră-mea, că de multe-orĭ domnița sĕ sfădea cu Cuza, din causă că el era prea lumăreț. Sĕ dedea în vênt pentru femeile cu ochii albaștri și cu pĕrul galbin.

* * *

Cum vorbeam așa cu moș Ciocârtel, un grup de sătenĭ mai tinerĭ se adunară în jurul nostru; ascultau cu drag. Sta

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Când vom ajunge, ca fondul nostru să nu mai fie necesitat a ajutora fóia, atuncĭ vom putè da premii mai multe și în mărime mai însemnată, ca pân' acuma, și reuniunea îșĭ va putè realisa și celelalte scopurĭ determinate în statute față de membrii ei.

Învĕțătorul, care îșĭ plătesce taxele de membru regulat, participă la adunările despărțĕmintelor, ține prelegerĭ practice și disertații, abonéză fóia, se cuvine să participe și la beneficii, căcĭ ar fi o anomalie și nedreptate ca cei, carĭ de la începutul activității reuniunei au contribuit la alcătuirea și augmentarea fondului ei, să aibă numai atâtea drepturĭ câte au și restanțierii și cei neactivĭ.

Din raportul comitetului central mai vedem și aceea, că s'au propus 10 premii, ca adunerea generală să designeze din ele 5, spre a le pune la concurs pentru adunarea generală din anul viitor.

Din tesele comunicate în raportul comitetului central, vedem, cum că învețătorilor li-se dă ocasiune spre a lucra în ramurĭ diferite; spre acest scop au învețătorii trebuință, ca să dispună atât în centru, cât și în despărțĕminte de bibliotecĭ, căcĭ nu este nicĭ unul dintre noi, care să-și pótă procura cărțile și jurnalele de specialitate. Statutele prevĕd, ca reuniunea între oficialiĭ săĭ să aibă și un bibliotecar; acesta până acuma nu s'a ales, fiind-că reuniunea în centru nu are bibliotecă, decĭ adunările de despărțĕmânt ar trebui cu tot adinsul să stăruie la comitetul central, că adunarea generală să voteze anul viitor o sumă corĕspundĕtóre pentru întemeiarea unei bibliotecĭ, compusă din cărțĭ de specialitate pedagogice și economice, de unde apoi membrii se pótă împrumuta cartea de specialitate, de care are trebuință la compunerea lucrării sale de premiare.

Tótă puterea și lucrarea reuniunei este depusă în grija despărțĕmintelor, aicĭ li-se dă membrilor ocasiune de a conveni cu poporul. Dela d-l președinte de despărț. atêrnă, ca agendele reuniunei să fie mănuite în folosul școlei și al poporului.

Aceste le-am afiat cu cale a le accentua în interesul reuniunei nóstre, învitând și pe alțĭ colegĭ, ca să scrie cât de des despre reuniune, spre a-o face cunoscută publicului cetitor și spre a-l câștiga pe acesta în favorul reuniunei nóstre.

Un învĕțător.

Dela comună. Revenim, pentru cetitorii nr-ului de Dumineca, la cele două ședințe ale representanței comunale din jumĕtatea a doua a lunei lui Decemvrie.

In prima ședință (16 Dec.) s'a decis între altele a-se clădi lângă spitalul civil de adĭ din Scheiŭ, un pavilon chirurgic-gynecologic, pentru-ca în viitor bolnavilor să li-se pótă da un ajutor și mai mare în tóte casurile, carĭ recer operațiunĭ. Acest spital va costa o jumĕtate milion de coróne.

S'a hotărît mai departe, ca proiectul statului de pășunit pentru orașul Brașov, să se desbată în prima adunare, ce se va ține în luna luĭ Ianuarie st. n. 1904 *ca membrii comunității să-l pótă bine studia.*

Acest statut e de însemnătate pentru Scheienĭ, Brașovechenĭ și cei de la Stupinĭ, și decĭ se pretinde o grabnică înțelegere a membrilor românĭ ai comunității cu fruntașii din numitele suburbii.

In ședința comunității de la 21 Dec. n. a fost ales senator magistratual, în locul devenit vacant prin mórtea senatorului Boyer, d-l Frideric *Stenner* de la archiva orașului. In locul acestuia fu ales vice-notarul G. *Hertel.* Fiind ocupat decĭ locul de vice-notar, în acesta a înaintat comisarul I de poliție *Bolesch.* In locul de comisar I, trebuia să urmeze comisarul al II-lea *Reinisch* și apoi în locul acestuia comisarul al III-lea *Stiehler.* Pe acești doi din urmă însă comisiunea candidatóre nu i-a candidat pe motiv, că n'ar avé tóte esamenele pretinse de statutul cel nou intrat în vigóre la 1 Iulie 1903. [illegible] ar au fost împărțite și în comisiunea [illegible] datóre și în adunare.

Unii susțin, că după legea privitóre la înaintărĭ, cei doi comisarĭ, carĭ sunt de multĭ anĭ în oficiu, trebuiau să fie admișĭ la candidare, că statutu nu póte răsturna dispositia legii, alții cu viceșpanul-președinte în frunte pretind, că după statut d-nii Reinisch și Stichler nu puteau fi înaintațĭ. După o lungă desbatere s'a ales comisar I Iulius *Iacobi.* Contra acestei alegerĭ s'a anunțat recurs.

Invitare.

Comitetul Reuniunei femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sĕrace din Brașov și Săcele, învitată pe acéstă cale, pe P. T. public românesc, la petrecerea de dans, care se va ține în *presara anului nou* 31 Dec. st. v. a. c. (13 Ian. st. n. 1904) aicĭ în Brașov, în sala cea mare de la redută.

— Invitărĭ speciale nu se trimit.

Inceputul la 8 óre séra.

Prețul de întrare: 2 cor., pe galerie 3 cor.

Brașov, 20 Decemvre st. v. 1903.

In numele comitetului Reuniunei.

Balașa Blebea, presidentă — *Dr. I. Blaga,* secretar.

Predică

rostită de parochul **Dr. Vasilie Saftu**, cu ocasia sinodului ordinar parochial de la biserica sf. Nicolae din Scheiŭ (Brașov), ținut în 14 Dec. 1903.

In numele Tatălui, și al Fiului, și al sfântului Duch....

Dragii mei parochienĭ!

Cel mai mare și neîntrecut cunoscĕtor de ómenĭ, d-l nostru Isus Christos, ne-a lăsat nouĕ moștenire în sfânta scriptură comorĭ neprețuite, învĕțăturĭ alcătuite din cuvinte, carĭ au fost, sunt și vor fi în vecii vecilor *sfinte.*

Sfinte, pentru-că étă aprópe 20 de veacurĭ s'au strecurat unul după altul în învĕlmășagul pestriț al vremurilor și o iotă, o cirtă nu s'a schimbat din vorbele sale.

Trecutul și timpul de față, carĭ prorocesc cu dreptate viitorul, îmĭ presentă mie cuvintele d-deescĭ ale Mântuitorului lumii, ca pe nisce stâncĭ grozave, înspăimântătóre și vecĭnice: Lumea întrégă fără de aceste stâncĭ devine praf și cenușe! Cine să apropie de ele cu credință și smerenie, să încălțesce și să fericesce! Cine le ocolesce, cine fuge de ele séu cine are îndrăsnéla, să le vorbéscă de rău séu chiar să le atace, acela dă de rîpă și-și frânge cu siguranță gâtul!

*

Una dintre aceste petri scumpe, despre al cărei sfânt adevĕr, décă ar fi ómenĭ ca cei de pe pământ și în celelalte planete, nicĭ ei nu s'ar îndoi, este marea învĕțătură, care o găsim la Evangelistul Mateiŭ. 6. 24: „Nimenea nu póte la doi domnĭ slugĭ, că séu pe unul va urî și pe altul va iubi; séu pe unul va cuprinde și pe altul va urgisi; nu puteți lui Dumnedeu slugĭ și lui Mamona". Adecă: Noi, toțĭ ómenii fără deosebire, nu putem slugĭ în acelașĭ timp și lui Dumnedeu și lui Mamona!

*

Dragii mei parochienĭ, Ca să mĕ înțelegeți cât se póte de bine. Vĕ spun limpede, că *Dumnedeu e Binele,* ér Mamona, care se mai chemă și *Satana, este Rĕul.* In lumea acésta vremelnică tot ce face Dumnedeu bine, Satana umblă, să strice, ér ce face Satana rĕu, Dumnedeu umblă, să îndrepteze.

Și unul și altul îșĭ au slugile lor: sunt dér slugĭ de-ale lui Dumnedeu și slugĭ d'ale Satanei.

Tóte slugile acestea — fără deosebire — nu umblă după trupurile ómenilor, căcĭ acestea după mórte reîntră în pământul, d'intru care au fost alcătuite, ci umblă după *sufletele ómenilor.*

Sufletul fie-cărui om e o *scânteie dumnedeéscă,* pe care slugile lui Dumnedeu vréu s'o inalțe spre Tatăl cel de sus, ér slugile Satanei vréu s'o cobóre în fundul *Iadului.*

In întréga lui viață tot omul este un fel de aluat, la care frământă necontenit și ómenii lui Dumnedeu și ómenii Satanei.

Armele și mijlócele, de carĭ se folosesc și uniĭ și alțiĭ, sunt deosebite ca cerul de pământ: Ómenii lui Dumnedeu au în mâna lor armele nebiruite ale d-lui nostru Isus Christos; *Sf. Cruce, adevĕrul, sfânta dreptate, cinstea* și *omenia*; ómenii Satanei au în mâna lor: *Lăcomia după banĭ și bogățiĭ, minciuna sfruntată, necinstea și neomenia.*

Lăcomia după banĭ, minciuna sfruntată, necinstea și neomenia împing pe om mai întâiŭ la pedepse, apoi pe lumea cealaltă în fundul Iadului.

Sfânta cruce, adevĕrul, sfânta dreptate, cinstea și omenia, îi păstréză omului aicĭ pe pământ, ce are el mai scump: *curățenia sufletului,* ér dincolo în lumea cealaltă îl conduc în împĕrăția lui D-deu.

Orĭ și care om, de la împĕrat până la cerșitor, de la bogat până la sĕrac, numai și numai atuncĭ póte fi fericit pe acéstă lume, décă sufletul lui e curat și alb ca zăpada; din contră, décă sufletul lui e mânjit, e pĕtat séu pierdut chiar, aibă și averile lui Iov, el este cea mai nefericită ființă de pe suprafața pământului!

*

Dragii mei parochienĭ!

Când am depus jurămêntul de paroch al vostru, de aicĭ, de pe amvonul, în care atât de des și cu atâta dragoste mĕ urc, am jurat între altele, că voiŭ veghia necontenit, ca să vĕ păstrez aceea, ce voi aveți mai scump: *curățenia sufletelor vóstre.*

Ei bine, acest jurămênt vréu să-l împlinesc: Vi-o spun verde, dragii mei parochienĭ, că în săptămânile din urmă ómenĭ d'ai noștri mĭ-au spus lucrurĭ grozave, de carĭ s'a înspăimântat sufletul meu!

Eu unele din acestea: Carĭ dintre voi ațĭ fost la hramul sfintei nóstre bisericĭ, ațĭ audit iubitele nume de dulce amintire ale binefăcĕtorilor și ctitorilor bisericei nóstre; pentru cei carĭ n'au fost și sunt multĭ de acești astădĭ aicĭ, le mai cetesc odată:

„Grigorie voevod, Neagoe voevod, Petru voevod, Aron voevod, Mihaiŭ voevod, Scarlat voevod, Nicolae voevod, Grigorie voevod, Dimitrie voevod, Alesandru voevod, Alesandru voevod, Alesandru voevod, dómna Despina, dómna Sultana, d-na Stanca, dómna Stanca, dómna Ecaterina, Emanuil, Zoe, Stanca, Maniu, Zamfira, Smaranda, Păuna, Maria, Dimitrie, monachul Ioassaf, Flórea, monachia Teofana, ierodiaconul Dionisie, Ioana, Ecaterina, Adrian, Paraschiva, Mușa, David, Todorașcu, Mateiŭ, Petru, Ioan, Stoica, monachul Damaschin, Stefan, Stanca și dómna Elena!"

„Toțĭ acești ctitorĭ și binefăcĕtorĭ au lăsat *averea* lor sfintei nóstre bisericĭ cu un scop anumit, între altele ca din fondurile lor: să se dea stipendii la școlarii silitorĭ și sĕracĭ, să se dea în gerul iernii cisme și haine la băieții silitorĭ și sĕracĭ. Ei bine: Mĭ-au spus ómenĭ, că au fost amenințațĭ, că numai așa vor căpĕta băieții lor cisme și haine, décă vor veni la biserică și vor vota cu cutare, séu vor striga, să trăiéscă cutare! Că, décă vor vota altfel și vor striga alt-fel, nu vor căpĕta nicĭ cisme, nicĭ haine, ba din contră, nu ca în trecut, când n'au plătit nimic, ci pe viitor vor avé să plătéscă câte 10 florenĭ la „Kindergarten" și câte 40 florenĭ la celelalte școle, și așa mai departe.

Dragii mei parochienĭ! Acestea sunt amenințărĭ neiertate, cu carĭ ómenĭ îndrăsneți vreau să nimicéscă, ce aveți voi mai scump pe lume: „Curățenia sufletului vostru".

Apoi: Neuitații binefăcĕtorĭ și ctitorĭ ai sfintei nóstre bisericĭ n'au lăsat averea lor, pentru-ca *cu ea* ómenĭ nesocotiți să vĕ cumpere sufletele vóstre!

Faceți, cum vĕ îndémnă sufletul vostru; mergeți pe calea sfintei dreptățĭ înainte; nu vĕ fie témă, pentru-că se vor găsi cu siguranță ómenĭ d'ai lui Dumnedeu, carĭ după dreptate vor da copiilor voștri silitorĭ și sĕracĭ cel puțin atât, cât s'a dat pân' acum, décă nu mai mult!

Nu vĕ temeți absolut de nimic, dragii mei parochienĭ, pentru-că sunt multĭ ómenii lui Dumnedeu, carĭ vor folosi sfânta avere a binefăcĕtorilor și ctitorilor sfintei nóstre bisericĭ așa, precum se cuvine, cu dreptate și sfințenie!

Gândiți-vĕ, că atât aveți și voi mai scump, *sufletul vostru dat vouĕ dela Dumnedeu,* și nu-l vindeți nicĭ-decum pentru un blid de linte!

Aduceți-vĕ aminte de ticălosul de *Iuda Iscarioteanul,* care, după ce a vêndut pe d-nul nostru Isus Christos pentru 30 de arginți, i-a asvîrlit și s'a spîndurat!

Nu uitați nicĭ-odată, că Dumnedeul moșilor, strămoșilor, părinților și fraților noștri e Dumnedeul sĕracilor și al celor lipsiți! Aveți nădejde numai în El, că e mare și puternic, dér nicĭ decum în fiĭ ómenilor, întru carĭ nu este mântuire!!"

*

Și acum, să ne întórcem cu toțiĭ către Stăpânul tuturor vĕdutelor și nevĕdutelor și să-l rugăm cu credință fierbinte și neclintită:

---

dêrz moșnégul; avênd spinarea încovoiată de greutatea celor 70 de anĭ, cu pĕrul alb ca omĕtul ascuns sub o căciulă mare brumărie în felul ei, dér jărcuită cu genele stufóse și tot albe, ascundênd sub ele nisce ochĭ marĭ, vioi și albaștri ca și cerul senin, îmbrăcat cu pantalonĭ groșĭ de șăiac la fel cu contomanul, ér în picióre cu opincĭ de pele de porc, legate cu ațe negre, de pĕr de capră. Numai sumanul îl cam da de smintélă, că era vechiŭ și cu o mulțime de petice. Din causa frigului ne dădurăm cam în bătaia sórelui, în dosul unui gard și ascultând despre domnitorul Cuza, nicĭ nu țineam sémă de crivĕț, care vîjia și urla ca un lup flămênd, spulberând omătul de pe case ca un nebun.

Mĕ uitam cu drag la moșnég, ce părea a fi printre ceilalțĭ sătenĭ ca un stejar bĕtrân, din timpurĭ depărtate, lăsat ca semincer, ce se înălță trufaș în codru, printre copacii tinerĭ.

— Măi baieți?... dise la despărțire. De altele îțĭ uita, nu-țĭ uita, da de domnitorul Cuza nicĭ odată să nu uitați, că el s'o pus mult pentru noi, deși cam cu greutate nu-i vorbă, dar ne-o scos de sub jugul robiei.

Dumnedeu să-i ție tĕrna ușóră!

— Să-i ție!.... să-i ție!.... strigară toțĭ.

Sórele mai și mai să trécă délul și moș Ciocârtel nu mai mântuia.

— Mergeți sănĕtoșĭ dragii mei! Am uitat însă să vĕ mai spun ceva.

— Dă, spune moș Ciocârtele, începuiŭ eu, că iaca te mai ascultăm o lécă cu tot gerul.

— Iaca ce era să vĕ spun. De și ciocoii o scos din domnie pe domnitorul Cuza, însă Dumnedeu o ținut tot cu noi, căcĭ ne-o trimes ca domnitor pe Măria Sa Carol, regele de astădĭ, sub domnia căruia am ajuns dile frumóse și fericite.

Priviți!.... Astădĭ avem școlĭ în tóte orașele, têrgurile și satele; avem drumurĭ de fier și ne putem duce ca vêntul unde ne-i gândul; avem șosele petruite de nu ni-se mai rup căruțele în hârtopurĭ; avem doctorĭ pe la sate, carĭ ne ajută când suntem bolnavĭ; avem bisericĭ și, gâcĭ ce mai avem?... Avem armată, bre!.... nu bocluc. Nu mai ducem frica dușmanilor, care altădată veneau și îșĭ băteau joc de noi, în țara nostră.

Ațĭ audit ce o pățit Turcii la Plevna?

— Hei-hei!... moș Ciocârtel!.... Despre asta întrébă-mĕ pe mine, că și eu am fost la resbel și am vedut cu ochii, începù Tóder a Irinei.

— Bine Toderică. Să scii că Duminică am să viu la tine acasă să-mĭ spui...

— Da!.... să vii.....

— Apoi cu bună séma; mâne cu sănĕtate; Dumnedeu să ne ajute și să ne dea după gând și inimă.

Comuna Banca (Tutova, România).

Călugărița.

(Din cartea „Insectele în limba, credințele și obiceiurile Românilor" de *Sim. Fl. Marian.*)

— Fine. —

A treia legendă, asemenea din *Transilvania,* orașul Bistriță, sună așa:

„Un împĕrat a avut o fată care, orĭ și câțĭ pețitorĭ i-au venit, ea nicĭ după unul n'a vrut să se mărite.

„Tată-so vedênd de la o vreme, că nu voesce nicĭ după un fecior să se mărite, s'a supĕrat și luând'o cu nepusă masă a dus'o la o mănăstire ca s'o facă *Călugăriță.*

„Fata dintr'u început nu voia de loc să mérgă, dér la urma urmei cât de voie bună, cât de silă, s'a dus.

„După ce a întrat în mănăstire, celelalte maicĭ se puseră cu vorbă bună pe lângă dênsa, ca să o mângâie.

„Fata însă nicĭ nu le băga în sémă, nevoind a asculta cuvintele lor.

„Și așa și-a petrecut ea viața vreme de vre-o câteva lunĭ.

„După-ce au trecut însă vre-o câteva lunĭ la mijloc, aflară celelalte maicĭ, că ea de aceea nu vorbesce cu dênsele, fiindcă se iubesce cu *Dracul,* care în tótă nóptea venea la dênsa și o ține în povestĭ.

„Aflând celelalte maicĭ de fapta ei cea nerușinată și pĕcătósă, au ținut *Postul cel negru* nouĕ-decĭ și nouĕ de dile, astfel

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Scólă-te, Dómne Dumnedeul meu, înalțe-se mâna ta, nu uita pe sĕracii tĕi până în sfîrșit (Psalm IX, 32)....

Amin!

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 1 Ianuarie. In discursul ce l'a ținut adĭ contele Stefan Tisza, ca rĕspuns la felicitările ce i-s'au adus de cătră clubul liberal prin graiul deputatului F. Nagy, ministrul președinte s'a jelui amar asupra risipei de timp, ce s'a făcut în corpul legislativ în tot decursul anului. Nicĭ o națiune n'ar pierde mai mult ca Maghiarii prin sguduirea credinței în instituția parlamentară; Maghiarii șĭ-ar pierde de odată cu credința acésta și esistența națională, căcĭ singur parlamentul este adĭ pentru ei esponentul unității și sforțărilor politice. Décă paladiul acesta nu póte fi apărat, s'a sfîrșit cu desvoltarea milenară a țĕrii și cu viitorul națiunei maghiare. Sunt însĕ speranțe că parlamentul maghiar va birui pericolele și i-se va da un nou avênt. A sosit momentul, ca națiunea maghiară sĕ dea dovedĭ de forță de viéță prin aceea, că va pune basele unei activităților parlamentare consolidate și fructuóse. Accentuéză alipirea de pactul de la 67.

New-york, 1 Ianuarie. Numĕrul celor morțĭ în catastrofa de la teatrul Jroquois e mai mare de 700.

Literatură.

A apărut:

„Călindarul gospodarilor sătenĭ" pe anul 1904. Alcătuit de mai mulțĭ feciorĭ de gospodarĭ. Bârlad. Tipografia și librăria Cațafani. Prețul 50 banĭ. Pe coperta acestui călindar cetim următorul anunț: „Patru sute de anĭ se împlinesc la 2 a lunei lui Cuptor, de când a trecut întru Domnul părintele Moldovei Stefan Vodă cel mare și sfânt. Cu acest prilej va eși o carte în care se cuprinde tot ce se povestesc despre el cu numele de: *„Stefan Vodă cel mare și sfânt"*, istorióre și cântece poporale. Cererile de cumpĕrare pentru cartea lui Stefan Vodă și Calendarul de față sĕ se facă la „Redacția Călindarului Gospodarilor sătenĭ". *Gara Zorlenĭ* (Tutova, România).

Stările în Banat la 1767.

(Memorandul lui Iosif II.)

(Urmare).

Notițele itinerariului varsă lumină asupra prelaților și a păstorilor bisericei gr. or. din Banat. Pe basa acestora constatăm, că deși unii dintr'înșii n'au fost liberĭ de pasiunĭ lumescĭ, totușĭ cârja archipăstorească se afla în mâna unor bărbațĭ luminațĭ, devotațĭ bisericei și neamului lor.

Pe Dionisie, archimandritul mănăstirei Bezdin, ni-l arată a fi bărbat luminat, dér viclean și învrășbit cu episcopul din Timișóra, cu care e nemulțumit. „Bei ihm ist der Parthenius eingesperrt, so einmal durchgegangen, aber wieder gefangen worden. Dessen Verbrechen besteht in puncto Sodomiae". Sunt măgulitóre cele scrise despre conducĕtorii dieceselor Arad și Carausebeș-Vêrșeț. Despre Pahomie Knezevich, administratorul diecesei Aradului, observă că șĭ-a făcut studiile la Halle în Saxonia și că vorbesce bine nemțesce, ér despre episcopul Gheorghievich, care întru întîmpinarea lui Iosif venise de la Vêrșeț la Caransebeș, dice: „sonst fande sich hier zu Karansebes der Bischof von Versez ein, der ein guter alter Mann zu sein scheint". Altul e tonul în care scrie despre episcopul Timișórei. Arătând că preoții gr. or. Românii și Sêrbii din Banat, pórtă ură neîmpăcată față de Maghiarĭ, dorind mai bine a-se militarisa decât a fi stăpânițĭ de ei, dice: „vom Temesvarer bischoff sagte man viel übles im interesse und in der lieb", ér la alt loc: „In religionssachen ist der Griechische bischoff sehr fein, ein liebhaber von geld und von weibern, kann gut teutsch seine bedrückungen seyn gross, die popen gehen gegen 1200 în Banat, er excommunicirt leicht, welches eintragt, sein protopop alt, aber sehr eifrig für abstellung deren gebrechen, hat heimlich alles angegeben".

Pe temeiul notițelor acestui itinerariu a compus Iosif II un memorand voluminos, arătând tot-odată mijlócele potrivite pentru îndreptarea abusurilor și a stărilor nesănătóse din Bănat.

Partea I primă a memorandului tractéză despre afacerile religióse și polițiale; a II despre administrațiunea camerală și despre justiție; a III despre afacerile militare. Starea culturală a Românilor, a Sêrbilor și a conducĕtorilor lor, o presentă în colorĭ posomorîte.

„Statul preoțesc, dice Iosif, se compune de regulă din individĭ, carĭ nu sciu nicĭ ceti, nicĭ scrie și carĭ nu sunt capabilĭ de tîlcuirea evangheliilor și a scriptelor sânte. Astfel de individĭ nu sunt capabilĭ sĕ înrîureze în mod bine-făcĕtor asupra educațiunei și a moravurilor credincioșilor. Și totușĭ poporul român și sĕrbesc se supune orbesce preoților, ceee-ce la Românĭ este a-se atribui mai cu sémă ignoranței și stupidităților (wegen unbeschreiblicher Ignoranz und Stupidität), de care sunt cuprinșĭ. Despre călugărĭ dice, că mulțĭ sunt de o cultură înaltă, care nu numai că posed cunoscințe limbistice, ci șĭ-au făcut studiile la Viena, la Halle și la alte universităților din strĕinătate. Din șirul lor se aleg cu tot dreptul episcopii gr. or.

„Despre educațiunea tinerimei nu póte sĕ fie vorbă nicĭ la Românĭ, nicĭ la Sêrbĭ, pentru-că nicĭ unii, nicĭ alții n'au școle poporale. Chiar și chinezii sunt analfabețĭ și sunt nevoițĭ sĕ publice cu graiŭ viu ordinațiunile aduse de husarĭ. Rugările și plânsorile le concipiéza de regulă vr'un preot mai harnic în manuarea condeiului, care de multe-orĭ scrie cum îl taie capul, fără ca petenții sĕ aibă cunoscință despre ceeace se scrie în numele lor. Preoții fiind de regulă și lucrătorĭ de pământ, se ocupă în detrimentul păstoriei și cu economia.

„Aprópe în tóte comunele bănățene, locuite de Românĭ, séu de Sêrbĭ, sunt mai mulțĭ preoțĭ, ceea-ce nu este spre folosul preoțimei. Făcêndu-i-se propunerea a șterge pe unii din șirul parochilor, observă împĕratul: că nu este consult a-se face acésta, din motiv, că liturghia grecéscă reclamă ca cel puțin 2 preoțĭ sĕ iee parte la sĕvîrșirea ei. Cu tóte acestea crede, că trebue sĕ se micșoreze numĕrul păstorilor de rit grecesc, însĕ numai în timpurĭ mai îndepărtate, și tot-déuna numai prin ordinațiunĭ speciale.

Observările lui Iosif, referitóre la episcopii Sêrbilor și a Românilor din Banat, sunt puțin măgulitóre. El dice: că spesele pentru întreținerea curților episcopescĭ sunt fórte neînsemnate, de óre-ce ca argați de curte, ca vizitiĭ și ca servitorĭ se aplică de obiceiŭ astfel de flăcăi, carĭ sub cuvênt că vor fi hirotonițĭ de preoțĭ în comunele lor natale, fac în decursul mai multor anĭ serviciĭ gratuite episcopilor. Despre episcopul Timișórei crede, că ar fi persóna cea mai potrivită, de care s'ar puté folosi curtea, la propagarea uniunei în Banat, décă s'ar afla mijlócele de lipsă pentru a-i sătura lăcomia lui de banĭ.

„Afacerile bisericei gr. or. le ține împeratul, după a sa convingere, atât de încurcate, încât nicĭ deputațiunea ilirică-aulică, nicĭ chiar congresele bisericescĭ nu sunt capabile de a le regula cu una cu două, și de óre ce la astfel de întrunirĭ în înțelesul constituțiunei bisericescĭ, trebue sĕ fie de față un comisar regesc, ér trimiterea unui Maghiar ar vătăma sentimentele Sêrbilor, carĭ au aversiune și urĕsc Maghiarĭ, de aceea Iosif propune: a ține 3 scaune episcopescĭ vacante, prin acésta curtea ar câștiga mulțĭ partisanĭ din șirul dignitarilor și archimandriților, poftitorĭ de mitră, și șĭ-ar câștiga un stêlp puternic pentru realisarea planurilor ei. Împeratul propune în fine: a se înființa pe spesele statului o tipografie în Timișóra pentru tipărirea cărților bisericescĭ, astfel s'ar curma relațiunile de prietenie, carĭ le întrețin Sêrbii cu biserica moscovită.

(Va urma.)

Călindarul Plugarului

În editura tipografiei A. Mureșianu, Brașov, a apărut **„Călindarul Plugarului"** *pe anul visect 1904. — Anul XII.*

Ca și în anii trecuți, așa și anul acesta *„Călindarul plugarului"*, fidel numelui sĕu, întră în casele cărturarilor noștri dela sate, ca prin învĕțăturĭ și poveți din ramura economiei, sĕ le îmbogățéscă cunoscințele și sĕ-i îndemne la muncă rațională, servindu-le tot-odată de călĕuză în viéța practică.

Cei carĭ se vor grăbi a-șĭ procura *„Călindarul Plugarului"*, vor mai avé, în afară de acésta, prilegiu de-a-șĭ petrece cu el câte-va óre vesele și senine, cetind bucățile alese ce le cuprinde în partea literară și distractivă, în care se publică câte-va piese alese, anecdote, glume și poveți.

Conținutul **„Călindarului Plugarului"** este următorul:

In frunte se află o ilustrație: (Orașul Brașov). Urméză cronologia anului 1904. — Regentul anului. — Sĕrbătorile și alte dile schimbătóre. — Calculul sĕrbătorilor mai marĭ. — Posturile la rĕsăritenĭ. — Caracterul anului 1904. — Urméză partea strict calendaristică: cele 12 lunĭ ale anului, la fie-care lună dându-se sfaturĭ asupra lucrărilor, ce are sĕ le facă economul, care ține sĕ-șĭ pórte economia după tóte cerințele. — Urméză genealogia domnitorilor din Eu. Rom. — Taxele telegramelor și postale. — Taxele pentru epistole. — Taxele pentru pachete și pentru porto-tarif după greutate. In partea acésta se dau numĕróse indicațiunĭ cu privire la regulele de observat la trimiterile de scrisorĭ, banĭ și pachete. — In rubrica timbre și taxă se arată, ce anume timbre și taxe se cer la tot felul de petițiunĭ, documente etc.

Rubrica *târgurilor* e fórte bogată. După datele oficióse din nou îndreptate și publicate de ministeriul de comerciŭ se arată târgurile libere din Ardél, Banat și Țéra ungurésca, cu observațiunile necesare, apoi târgurile din Bucovina, și un adaus la târgurile din Bănat și Ungaria, precum și târgurile aranjate după lună.

Partea economică a Călindarului conține următórele articole scrise de colaboratorul nostru economic d. I. *Georgescu*; anume: „Industria de casă — seceriș de érnă", un articol instructiv despre marile folóse ce le aduce țĕranului nostru industria de casă; „Cultura nucilor", „Cultura prunilor"; „Ciuma cartofilor"; „Bóla de gură și de unghiĭ la vite".

In partea literară se publică trei poesii alese: „Codrule Măria-Ta" și „Doina" de M. Eminescu, apoi „Cântec românesc" de G. Coșbuc. Urméză o istorisire fórte interesantă: „Cuza Vodă și țĕranii", scrisă de colaboratorul nostru d. Gr. N. *Coatu* (Banca, jud. Tutova, România) într'o limbă neaoșe moldovenéscă ce séméně mult cu limba ce se vorbesce la Românii din Transilvania.

Urméză după scésta un interesant episod din viéța directorului de școle Gavril Munteanu, scris de G. *Bariția*, și o caracterisare, de C. *Bolliac*.

Se publică apoi *Poveți* interesante și instructive, ér la urmă *Anecdote și glume*.

Partea restantă cuprinde anunțurĭ pe mai multe pagine.

*

„Călindarul Plugarului" costă esemplarul **44 banĭ** + porto, și se vinde la tipografia *A. Mureșianu*, la librăria *H. Zeidner* Brașov (care are și depositul pentru vêndĕtorii de călindare) și în tóte librăriile. Așa în librăriile din Arad, Agnita, Blașiŭ, Baia-mare, Bistrița, Caransebeș, Cernăuțĭ, Cohalm, Elisabetopole, Făgăraș, Gherla, Lugașiŭ, Mediaș, Oradea-mare, Oravița, Orăștie, Reginul săsesc, Sibiiu, Cluj, Sătmar, Sebeșiŭ, Timișóra etc.

Abonații diarului nostru, pot sĕ comande călindare de-odată cu reînoirea abonamentului.

---

că s'a ales din ea numai o gujulie ciudată căreia i-au pus apoi numele *Călugărița*".

In fine a patra și tot-odată ultima legendă a *Călugăriței* așișderea din *Transilvania*, com. Buduș de lângă Bistrița, sună precum urméză:

„Dice că *Dracul*, ducă-se pe pustiĭ și mâné-o-ar acolo unde a înserat, a avut o fată fórte rea, așa de rea, că nu mai avé păreche în lume.

„Vĕdênd de la o vreme *Dracul*, că el măcar că e *Drac*, nu póte s'o scótă la capĕt cu fiica sa, a hotărît s'o ducă la mănăstire și acolo s'o facă *Călugărița*, cugetând în mintea sa, că prin acésta i-se va pocăi fata și se va mai îmblândi din zeludă ce era.

„Insĕ fata tot zeludă și rea a rĕmas, după cum a fost și mai înainte, și atâtea mirozenii ce făcea, de nu mai era modru sĕ ajungă la vre-un bine.

„Dumnedeu, care nu putea suferi pe de o parte ca o fată de drac sĕ petrécă în mănăstire, ér pe de altă parte, vĕdênd că póma cea rea a *Necuratului* îșĭ face de cap cu mirozeniile ei cele nesuferite, a prefăcut'o într'o gujulie.

„Și acestei gujuliĭ i-au pus apoi celelalte surorĭ numele *Călugărița*, și de atuncĭ *Călugărița* se chémă ea și până în diua de astădĭ".

Afară de legendele înșirate până aicĭ mai există, tot la Românii din *Transilvania*, încă și următórele credințe despre *Călugărița:*

Chlugărița e fata Satanei [1])

Călugărița a călca nu e bine [2])

Călugărița mórtă a afla e semn rĕu [3])

Călugărițe multe a vedé e semn de un an bun [4]).

Călugărițe printre grâie a vedé e semn de vreme căldurósă [5]).

Călugărița pe drumurĭ a vedé e semn de vremĭ rele [6]),

Călugărița mórtă de vei afla, îngróp'o, că vei avé un bine [7]).

Călugărița mórtă de vei afla, ia țĕrînă de sub dênsa, că e bună de leac [8]).

Călugărițe în mușinóe de vei afla, e semn de vreme frumósă [9])

Călugărița mâncată de furnicĭ de vei afla, e semn că are sĕ fie tómnă lungă [10]).

Călugărița tómna târdiu de vei afla e semn că are sĕ fie érna móle [11])

De ai batere de inimă strînge capete de *Călugărița* și le pune la piciorul patului, că e bine [12]).

De vrei sĕ împacĭ pe cineva, dă-i picióre de *Călugărița* în vinars, că are sĕ-țĭ dea pace [13]).

Când cineva nu încape de tine, pune-i capete de *Călugărița* în vinars, că mai mult nu țĭ-a dice nicĭ o vorbă trăgănată [14])

Când cineva țĭ-a furat ceva și nu vrea sĕ-țĭ spună, dă-i vinars de pe capete de *Călugărițe*, că-țĭ va spune tot [15]).

Când e cineva în nĕcaz mare, dă-i trei *Călugărițe* la casă, și pune-l sĕ și-le alunge el, că ducêndu-se i-or duce și supĕrarea [16]).

Décă ai o femeie rea, pune-i trei *Călugărițe* nóptea sub cap, că se va pocăi, numai trebue sĕ dicĭ séra de trei orĭ în trei dile după olaltă următórea descântecă:

Călugărița
Cu necredință,
St. Petru te-o învĕțat,
St. Petru te-o mânat
Sĕ facĭ bine
La creștine,
Sĕ dai învĕțătură
La cei fără învĕțătură,
Invĕțătură ai dat,
Dér' rĕu te-ai purtat,
Că ai spus

[1]) Cred. Rom. din Buduș de lângă Bistrița.
[2]) Cred. Rom. din Socol.
[3]) Cred. Rom. din Ercea.
[4]) Cred. Rom din Fărăgău.
[5]) Cred. Rom. din Milaș.
[6]) Cred. Rom. din Ormeniș.
[7]) Cred. Rom. din Fărăgău.
[8]) Cred. Rom. din Socol.
[9]) Cred. Rom. din Băla.
[10]) Cred. Rom. din Țag.
[11]) Cred. Rom. din Fărăgău.
[12]) Cred Rom. din Țag.
[13]) Cred. Rom. din Mociŭ.
[14]) Cred. Rom. din Țag.
[15]) Cred. Rom. din Mociŭ.
[16]) Cred. Rom. din Fărăgău.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dări de sémă.

Am primit în timpul din urmă la Redacţie numeróse dări de sémă şi mulţumiri publice asupra sumelor întrate din incidentul diferitelor petreceri şi întruniri românesci. Nu le-am putut publica pe tóte, parte pentru estensiunea lor, parte din causa lipsei de spaţiu. Ar fi de dorit, ca d-nii cari ne trimet spre publicare astfel de dări de sémă, sĕ caute a-le reduce la scurţimea posibilă, căci nouĕ spaţiul diarului ne e scump şi de cele mai multe ori suntem siliţi a amâna publicarea lor din causă, că d-nii cari ni le trimit dau o estensiune prea mare. N'am voi ca prin refusare, sĕ neîndreptăţim pe unii şi alţii, cerem însĕ, ca sé se ţină sémă şi de spaţiul diarului.

Tocmai din causele arătate, ne vedem siliţi a da aici în resumat scurt dările de sémă pe cari nu le-am putut publica în întregime aşa cum ni s'au trimis. Anume:

Din *Mureş Decea*, ne-au trimis d-nii: Iosif Bogdan şi Michail Ştef o dare de sémă despre sumele întrate cu ocasia petrecerei din 28 Aug. în Mureş-Uióra. S'au încassat cu totul 301 cor. 20 bani, din care s'au spesat 141 coróne 10 b., rĕmânĕnd venit curat *160 cor. 10 b.*, care sumă s'a predat curatoratului bisericesc din M. Decea pentru a se adauge la fondul de edificare a bisericei.

— Din *Viştea-inf.* ne-au trimis d-nii Nic. Borza şi G. Boeru o dare de sémă asupra sumelor întrate cu ocasiunea seratei poporale aranjată de „Reun. p. biblioteca pop." de acolo. Au întrat 15 cor. 30 b., ér de la d-l Dr. I. Şenchea adv. cărţi în valóre de 20 cor., în folosul reuniunei. — Comitetul Reuniunei fem. rom. din *Bucium-şasa* dă séma despre suma de 20 cor. 50 b. ce a întrat ca contribuiri peste taxă cu ocasia petrecerei de la 30 Aug. în favorul reuniunei.

— D-l Dr. Gavril *Buzura* dă sémă de sumele întrate cu ocasiunea petrecerei aranjate la 21 August în Lăpuşul ung. în favorul zidirei bisericei gr. or. din Rohia şi a şcólei gr. cat. din Lăpuşul ung. S'au încassat 3 8 cor. 40 b., s'au spesat 158 cor., a rĕmas venit curat 150 cor. 40 b.

— D-nii Dr. Aurel *Justian* şi Ioan *Maxim* dau semă despre sumele întrate cu ocasia petrecerei din *Sâmpetrul-de-Câmpie* ţinută la 28 Aug. S'au încassat ca oferte: 87 cor. în favorul bisericei gr. cat. din Sâmpetrul-de-Câmpie.

— D-nii Zaheiŭ *Borcoman*, George *Forsca* şi I. *Săracu* din Cohalm dau sémă despre suma de 150 cor. 60 b., ce a întrat cu ocasia representaţiei teatrale de la 21 Nov. aranjată în Cohalm. După achitarea speselor a rĕmas venit curat 46 cor. 22 b. care s'a dat fondului bibliotecei.

— In numele învĕţătorilor din Zĕrnescĭ, d-l Bart. *Bude* aduce mulţumite d-lui căpitan N. I. *Aghirescu* din marele stat major al armatei române pentru „Studiul rĕsbóielor moderne" dăruit bibliotecei şcol. din Zĕrnescĭ.

— D-l Traian *Novac*, secretarul Reuniunei meseriaşilor şi economilor români din A. Iulia dă sémă despte sumele ce-au întrat cu ocasia representaţiei teatrale de la 21 Sept. Au întrat cu totul 168 cor. 40 b., s'a cheltuit 103 cor. 40 bani, a rĕmas venit curat 65 cor.

Representaţii, concerte şi petreceri.

Tinerimea inteligentă română din Şard şi împrejurime, va aranja o producţiune declamatorică teatrală urmată de dans, la 1/14 Ianuarie 1904 (Anul-nou) în sala şcólei de acolo. Venitul curat e destinat pentru şcólă. Inceputul la 7 óre séra. Preţul de întrare: de persónă 1 cor. Contribuiri peste taxa de întrare se primesc cu mulţumită, şi se vor publica.

Program: 1) „Mórtea lui Gelu" poesie de G. Coşbuc. 2) „Nobila cerşitóre" comedie într'un act, de V. Alexandri. 3) „La oglindă" poesie de G. Coşbuc. 4) „Pe vĕdut" monolog de Duţu. Dans.

— *Corul bisericei gr. or. ro[illegible] Deva*, învită la concertul împreunat cu representaţie teatrală, ce se va ţiné Vineri la 26 Dec. v. (8 Ian. n. a doua di de Crăciun) în sala „Redout" din Deva. Preţurile de întrare, de persónă: loc I 2 cor.; loc II-lea 1 cor. 40 bani; loc III-lea 1 cor.; Partere 80 bani; Galerie 50 bani. Inceputul precis la 7½ óre séra. Venitul curat este destinat pentru ridicarea turnului la bis. gr. or. din Deva.

Program: I. 1) G Dima: „O, ce veste minunată" colindă pentru cor bărb. 2) Douĕ cântări pentru cor mixt: *a.* T. Popoviciu: „Fóie verde pup de crin." *b.* G. Dima: „Mândruliţă de demult". 3) I. Dürner: „Furtuna" pentru cor bărb. II. „Pictorul fără voie", comedie într'un act de A. Popp. „Ţiganul şi Ursóica" monolog de Th. Speranţă, predat de d-l Ioan Şiller inv. „Dragoste copilărescă", comedie într'un act de Murai loc. de Dr. J. Siegescu. Urméză dans.

— *Reuniunea română de cântări şi musică din Bocşa montană* sub conducerea d-lui Mihaiŭ Costescu învĕţător, arangéză în 26 Decemvrie 1903 (8 Ianuarie 1904) primul Concert în sala hotelului la „Cerbul de Aur" din Bocşa mont. în favorul fondului reuniunei. Preţul de întrare: Loc I 1 cor. 60 bani; loc II 1 cor. 20 bani; loc III 1 cor. Partere 80 bani. Inceputul la 8 óre séra. După producţiune urméză joc.

Program: 1) A. Sequens: „Imn de Herovic" op. 9 cor mixt. 2) Const. M. Cordoneanu: „Dér n'a fost vis" cor mixt. 3) N. Jonescu: „Hora de la Drăgăşeni" cor mixt. 4) A. Sequens: „Dorul meu", cor mixt. 5) „Prea târdiu" solo de bariton cântat de d-l Petru Băleanu cu acompaniament de orhestră. 6) J. Vidu: „Marşul lui Mihail eroul" cor mixt cu orhestră. In pausă se va juca jocul naţional „Căluşeriul".

— *Tinerimea studiósă română din Mediaş* şi împrejurime învită la petrecerea de érnă împreunată cu teatru, cântări şi declamări, ce o va aranja Vineri în 8 Ianuarie st. n. 1904, 26 Dec. st. v. 1903 a doua di de Crăciun în sala cea mare de la hotel „Strugure" (Traube) în Mediaş. Inceputul la 7½ óre séra. Venitul curat este destinat întru ajutorarea plătirei fruntariului bisericei gr. or. din Mediaş. Bilete se pot căpĕta până séra la d-l Filon Necşa învĕţător în loc, éră séra la cassă prin d-l Ioan Fodorean cassariu preot în Moşna. Preţul de întrare locul I de persónă 1 cor. 60 bani; loc II de persónă 1 cor. 40 bani; loc III de persónă 1 cor. 20 bani; locul de stat 80 bani; galerie şedut 60 bani; galerie stat 30 bani. Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor publica.

Program: 1) Sergentul, poesie de V. Alexandri, declamată de d-şóra Lucreţia Fageţan. 2) Creditorii, comedie într'un act de V. Alexandri. 3) Patru păstori, poesie de P. Popovici esecutată de corul femeesc. 4) Vivandiera, scenă militară de V. Alexandri. 5) Hora ostaşilor români, poesie de Th. Georgescu, cor mixt. 6) Şedĕtórea la sate, de N. Iosif. 7) Ţiganul cinstit, anecdotă de Th. Speranţă, reprodusă de d-l T. Popa. 8) Tablou viu (Nascerea d-lui Chr.) 9) Se va juca: „Căluşerul, bătuta şi romanul".

— *O petrecere* împreunată cu concert şi producţiune declamatorică teatrală vor aranja învĕţătorii români din prot. Almaşului şi inteligenţa din jur în 14 Ianuarie st. n. 1904 (diua anului nou) în scóla gr. cat. din „Bucium" (Vérmezö). Venitul curat e destinat parte în favorul bisericei din loc, parte pentru masa studenţilor. Inceputul la 6 óre séra. Preţul de întrare 1 cor. 60 bani, de familie până la 3 membri 3 cor., de la 3 membri în sus 4 cor. Ofertele marinimóse se vor chita în public.

— *Reuniunea femeilor române din Zĕrnescĭ* învită la balul împreunat cu tombolă ce se va arangia Marţi în 19 Ianuarie st. n. 1904 în sala hotelului „Zĕrnescĭ". Inceputul la 8 óre séra. Preţul de întrare: de persónă 2 coróne, de familie 3 coróne. Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor publica. In pausă se va juca „Căluşarul" şi „Bătuta".

— *Corpul învĕţătoresc, împreună cu tinerimea română din Feldióra* învită la producţiunea teatrală-declamatorică, ce se va arangia Vineri, în 26 Decemvrie v. 1903 (8 Ianuarie n.) (a doua di de Crăciun), în sala cea mare a hotelului comunal. Inceputul la 7 óre séra. Preţul de întrare: de persónă locul I 1 coróna, locul II 60 bani, locul III 40 bani. Venitul curat este destinat pentru scopuri filantropice.

Program: 1) „Plécă Lina la fântână", de T. Popovici, esecutată de tinerime. 2) „Ruga de la Chiseteu", comedie poporală de I. Vulcan, predată de tinerime. 3) „Capra cu iedi", piesă teatrală de N. Baiaş, predată de elevii şcólei. 4) „Ţiganul la têrg", dialog de E. Suciu, predat de *** 5) „Arvinte şi Pepelea" comedie de V. Alexandri, predată de învĕţători. După producţiune vor urma jocurile naţionale „Căluşarul" şi „Bătuta", în urmă joc.

— *Tinerimea română din Codlea* învită la petrecerea musicală teatrală, ce o va arangia Vineri, în 26 Decemvrie v. 1903 (a doua di de Crăciun) (8 Ian. n. 1904) în sala cea mare de la „Sfat". Inceputul la 7 óre séra. Preţul de întrare: de persónă locul I 1 cor. 30 b., locul II 1 cor., locul III 80 bani. Marinimósele oferte în favorul bisericei se primesc cu mulţămită şi se vor publica.

Program: 1) „Oştéanul românu", cor mixt de *** 2) „O colindă", cor bărbătesc de *** 3) „Sub crengi de soc", cor mixt de H. Kirschner. 4) „Douĕ cântece poporale", de A Bena. 5) Teatru: „Vistavoiul Marcu", comedie în 3 acte de T Alexi. După producţiune urméză dans.

— *Corpul învĕţătoresc de la şcóla gr. or. română din Poiana-Mĕrului* învită la producţiunea declamatorică-musicală-teatrală împreunată cu dans, ce se va arangia Vineri în 26 Decemvrie v. 1903 (8 Ianuarie n.) (a doua di de Crăciun), în localul şcólei din loc. Inceputul la 7 óre séra. Preţul de întrare: de familie 2 coróne, de persónă 1 cor. Ofertele marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor publica. Venitul curat este destinat pentru procurarea de utensilii şi recuisite şcolare.

Program: 1) „Cântare", esecutată de corul elevilor de clasa III-a. 2) „Declamare". 3) „Cântare" esecutată de corul elevilor de clasa II-a. 4) „Vecinătatea periculósă", *comedie* de M. Baiulescu. 5) „Cântare", esecutată de corul elevilor de clasa II-a. 6) „Dialog". 7) „Arvinte şi Pepelea", comedie de Vasile Alexandri. După producţiune urméză dans.

— *Societatea sodalilor români „Lumina"* din Braşov va da o producţiune şi petrecere colegială Joi în 25 Decemvrie v. 1903 (diua de Crăciun) în sala hotelului „Orient" Nr. 1. Inceputul la 7 óre séra. Corurile se dirigiază de d-l învĕţător N. Oancea jun. Intrarea de persónă 1 cor. 20 bani. Studenţii 80 bani. NB. Ofertele marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor publica. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea sodalilor români din Braşov.

Program: 1) „Colo'n sus", colindă de T. Popovici. 2) Declamaţiune. 3) Ţiganul la têrg, dialog de Em. Suciu. 4) Pe orisont departe, de Mendelsohn. 5) Declamaţiune. 6) Cântecul Marinarilor, marş de T. Flondor. 7) Declamaţiune. 8) Musică 9) Teatru: „Bicicleta la Mahala", comedie în 3 acte de Theochar Alexi.

MULTE ŞI DE TOTE.

Tun uriaş

„L'Écho de l'armée" cu data de 6 Dec. a. c., aduce următórele interesante amenunte asupra ultimului tun construit în America.

Incercat de curênd, acest uriaş al speciei a dat resultate minunate în privinţa solidităţii şi a justeţei tragerei.

Acest nou tun, care a costat un milion, este destinat apĕrărei cóstelor. El mĕsóră 15 m. 11 de lungime, adecă înălţimea unei case cu cinci etaje. Cine va mai îndrăsni vre-odată sĕ ancoreze în faţa unui asemenea monstru, care cântăresce 130.000 kgr. şi trimete la 33 klm. un obuz de 1087 kgr?

Incărcătura sa de 290 kgr. pulbere dă proiectilului o viteză de 701 m. pe secundă, viteză enormă faţă de cele 1087 kgr. ale proiectilului, dér fórte slabă când ne gândim că lumina străbate 75.000 de leghii pe secundă.

Şi la pismaşii lui Isus,
Că te-ai arătat
Şi te-ai desvălit,
Până Dumneḑeu te-o pedepsit.
Étă şi eu am
O femeie
Ca o scânteie,
Rea de gură
Şi fără învĕţătură,
Rea de tóte
De nu mai póte.
Rea
Pismătărea
Celuitóre,
Pismuitóre,
Făr' de stare,
Făr' de hodină,
Făr' de splină
Cu inima de rĕu plină.
Tu *Călagăriţă*
Fără credinţă,
De Dumneḑeu bătută,
De ómenĭ hulită
Şi huiduită,
Fă-mĭ bună
Astă nevastă,
Şi din rea şi necredinciósă
Fă-o bună şi credinciósă,
Din înşelătóre
Şi pismuitóre
Fă-o bună şi iubitóre,
Că de nu
Vai de capul tĕu,
Vai de némul tĕu,
Că pe el m'oiŭ sui
Şi tot l'oiŭ sdrobi,
Pe el m'oiŭ arunca
Şi tot l'oiŭ sfărma!

Descânteca acésta însĕ numai atuncĭ se prinde, când nevasta e mai tinĕră, decât bărbatul [17])

Décă ai copii blestemaţĭ, *trup de Călugăriţă* uscat şi sfărîmat ca făină şi mestecat cu zahăr în apă de le vei da, se vor canoni pentru pĕcatele ispăşite [18])

Fată blestemată şi neascultătóre décă la casă vei avé, pune-i *trup de Călugăriţă* în sîn când dórme, că se va îndrepta şi mai ales décă vei rosti următórea descântecă:

Rea ai fost *Călugăriţă*,
Cu necredinţă,
Şi te-ai făcut bună,
Rea mi-ĭ fata,
Că n'ascultă de tată-so
De mamă-sa,
De fraţii ei,
De surorile ei,
De némurile ei:
Fă din ea bună,
Ascultătóre,
Invoitóre,
De părinţĭ iubitóre,
De némurĭ înrăşinătóre.
Ptiu Călugăriţă,
Fără credinţă,
Fă-o
Prefă-o,
Indréptă-o
Deştéptă-o,
Sĕ fie mintósă
Şi credinciósă!

Când se rostesce descânteca acésta, atuncĭ i-se bagă în sîn *Călugăriţa*, şi décă faţa se mişcă, e semn că se va îndrepta, de nu se va mişca, e semn că nu se va îndrepta [19])

Când ai *puscea séu puschea* pe limbă svîrleţĭ o *Călugăriţă* peste cap, că-ţĭ va trece [20])

In fine când ai bubóie, călăresce-le cu atâtea *Călugăriţe*, câte bubóie ai, că ţi-se vor trece şi mai ales décă vei dice şi următórea descântecă:

Buboiŭ, buboiŭ
Mare ca un muşinoiŭ,
Din mare ce eştĭ
Sĕ trecĭ,
Sĕ te petrecĭ
Sĕ te facĭ mic,
Pitic,
Cât un fir de mac,
Cât un vêrf de ac,
Ba şi mai mic,
Că de nu
Étă astă *Călugăriţă*
Te va mânca,
De nicĭ urmă nu ţĭ-a rĕmâné,
Nicĭ viţă
Nicĭ porodiţă,
Nicĭ sĕmênţă
Numa vestea
Şi povestea
C'ai fost
Tare prost.

După ce în chipul acesta se descântă de trei orĭ fie-care buboiŭ, *Călugăriţa* se îngropă sub talpa casei, că numai aşa e dĕ léc [21]).

---

[17]) Dat. şi cred. Rom. din Fărăgău.
[18]) Dat. şi cred. Rom. din Băla.
[19]) Dat. şi cred. Rom. din Băla.
[20]) Cred. Rom. din Socol.
[21]) Dat. şi cred. Rom. din Milaş. — Tóte legendele, datinele şi credinţele, cuprinse în acest articol, mi-lea comunicat d-l Th. A. Bogdan, învĕţător în Bistriţă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Este ușor de înțeles, cât sunt de numéróse greutățile pe carĭ le presintă manevra unui tun, în téva căruia ar puté sĕ între nouă ómenĭ unul peste altul. Intr'adevĕr: spre a-l esperimenta, a trebuit sĕ se construéscă anume nisce adevĕrate fundații în boton și nisce schele de lemn pentru servenții.

La încărcare trei-dečĭ de ómeuĭ trebue sĕ împingă de-odată proiectilul în cameră, ér pulberea — într'o celuloză fără fum — este aședată în sacĭ de câte 50 klgr, pe care 6 ómenĭ îi aduc în spate și îi depun în camera de oțel a culotei, cum se depun sacii de făină la întrarea în móră. Nu-i de glumit cu o asemenea móră care, când macină, aruncă pe gură trei-dečĭ de metri de flacără și a căreia voce trezesce indefinit ecourile țĕrmurilor și ale mărei. Móră mai omorîtóre ca tóte, pe care sciința o póte admite pentru perfecția sa technică, dér pe care umanitatea trebue s'o reducă la tăcere înainte de ce sĕ aibă vremea de a vorbi prea tare și de a distruge viețile omenescĭ pe care nicĭ un inginer nu le mai póte înapoia.

☛ Domnii abonați ai fóiei nóstre, carĭ nu și-au reînoit încă abonamentul sunt rugați a-l reînoi cât mai curând ca sĕ nu li se întrerupă regulata espedare a diarului.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei".

„ALBINA" institut de credit și de economii

Filiala Brașov.

Conspectul operațiunilor în luna lui Dec. 1903.

Intrate:

Numĕrar cu 1 Dec. 1903	cor.	43.162·05
Depunerĭ spre fructificare	„	149,251 93
Cambii rescumpĕrate	„	348,274 96
Conturĭ curente	„	99,826·86
Imprumuturĭ pe efecte și alte imprumuturĭ	„	25,508·72
Imprumuturĭ pe producte	„	1,000·—
Monetă	„	16.071·70
Comisiunĭ, cupóne și efecte	„	13,522 66
Bănci	„	101,377·63
Interese și provisiunĭ	„	26,658·78
Diverse	„	60,825·05
	cor.	885,480·34

Eșite:

Depunerĭ spre fructificare	cor	189 958·55
Cambii escomptate	„	344,500·—
Conto curent	„	127,647·22
Imprumuturĭ pe efecte și alte imprumuturĭ	„	46,942·—
Imprumuturĭ pe producte	„	—·—
Monetă	„	14,499·40
Comisiunĭ, cupóne și efecte	„	11.895·37
Interese și provisiunĭ	„	848·24
Spese și salare	„	3,496·31
Bănci	„	63.455·38
Diverse	„	22 879 32
Numĕrar cu 31 Dec. 1903	„	59.358·55
	cor.	885.480·34

Dr. N. Vecerdea, dirigent. **C. Aisĕr Săvuleanu**, cassar
Iosif Oncioiŭ, contabil

Târgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Mișcarea rîmătorilor a fost la 29 Dec. n. de 24.499 capete, la 30 Dec. au intrat 386 capete și au eșit 424 capete rĕmânênd la 31 Dec. n. un numĕr de 23,907 capete.

Se notéză marfa ungurésca: veche grea dela 116—118 fil. tinĕră grea dela 122—124 fil., de mijloc dela 122—123 fil. — Sĕrbésca: grea 120—121 fil., de mijloc 119—120 fil., ușóră 118—119 fil. kilogramul

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop**

BIROUL AVOCAȚILOR

W. A. Macedonsky
și
Nicolae Andrei Popovici
doctorĭ în Drept
Nr. 9 Strada Doamnei Nr. 9.
Bucuresti.
ore de consult 9—11 a. m. 5—7 p. m.

Consultațiile se pot da în limba franceză, germană, ungară și rusă, corespondențele asemenea. Biuroul sĕ însărcinéză și cu incasărĭ, informațiunĭ comerciale și executărĭ de sentințe.

SESONUL DE BALL.
Cumpărați-Vé stofele de mătăsărie: Gaze, Crépe de Chine, Rochiĭ de dantele, Dantele și Panglicĭ, pentru SESONUL DE BALL, din

Salonul de mătăsării
Szénásy, Hoffmann & C-ie
Budapest, IV., Bécsi-utcza 4.

Firmă recunoscută de bună și solidă, unde **tot-déuna se află** cele din urmă
NOUVEAUTÉS.
Mostre se trimit în provincie franco.

Lista de Vinurĭ
din
Pivnița Eszterházy

1) **Vinurĭ albe, Ménes-magyaráder de masă, și vinurĭ sortate litru pr. 40. 50. 60, 70 cr.**
2) **Vin negru, Méneser litru pr. 40, 50, 70 cr.**
3) **Ausbruh, litru 1 fl.**
4) **Sauvignon, litru 1 fl.**
5) **Muskat ottonel, litru 1 fl. 20.**

Sauvignon și Muskat ottonel sunt podóba pivniței mele și aparțin în general flórei vinurilor, în butelii adjustate fórte frumos se potrivesc cu deosebire pentru Cadouri de Crăciun și anul nou.

WILHELM KOPONY.

Cognac
CZUBA-DUROZIER & Cie.
DISTILLERIE FRANÇAISE. PROMONTOR.

La succesorii A. BIDU,
Piața mare, Șirul Inului Nr. 30
(Halta Tramvaiului)
se pot căpĕta **mașinĭ de lampe** sistem auer 1-a calitate. — **PETROLEU** calitatea cea mai bună cu
preț moderat.

BANCA de asigurare „TRANSSYLVANIA"
întemeiată la anul 1868.
SIBIIŬ, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii),
Asigurĕză în cele mai avantagóse condițiĭ: contra pericolului de incendiu și esplosiune, edificiĭ de orĭ-ce fel, mărfurĭ, mobile, vite și producte economice etc. **asupra vieții omului** în tóte combinațiile, capitale pentru casul morțĭ, asigurărĭ de zestre, de copiĭ, pe viață, rente etc. etc.
ASIGURĂRĬ POPORALE FĂRĂ CERCETARE MEDICALĂ.
Asigurărĭ pe spese de înmormêntare cu solvirea imediată a capitalului scadent.
Fondurĭ de reservă și de garanție specială, cu finea anului 1900:
1.303,572 coróne 15 banĭ.
Valorĭ asigurate contra incendiului: 72.420,299 coróne.
Capitale asigurate asupra vieții: 9.248 543 coróne.
Pentru despăgubirĭ de incendiĭ **3,003.550 c.** pentru capitale asigurate pe viață **2,738.793 c.**
Oferte și orĭ-ce informațiunĭ sĕ pot primi dela: DIRECȚIUNE în Sibiiu, Strada Cisnădiei Nr. 5, et. I., curtea I., precum și dela subagenții din tóte comunele mai marĭ. 14—30.
Agenturĭ principale:
în Arad, Brașov, Cașovia, Clușiŭ, Timișóra și Făgăraș.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll
Veritabile numai, décă fiecare cutiă este provĕdută cu marca de apĕrare a lui A. Moll și cu subsciercea sa.
Prin efectul de lecuire durabilă al **Prafurilor-Seidlitz de A. Moll** în contra greutăților celor mai cerbicóse la **stomach și pântece**, în contra cârceilor și acrelei la stomach, **constipațiunei cronice**, suferinței de ficat, **congestiunei de sânge**, haemorhoidelor și a celor mai diferite **bóle femeescĭ** a luat acest medicament de casă o rĕspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încóce. — **Prețul unei cutii originale sigilate** Coróne 2.—
Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorésca.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.
Veritabilŭ numai, décă fiecare sticlă este provĕdută cu marca de scutire și cu plumbul lui **A. Moll.**
Franzbranntwein-ul și sarea este fórte bine cunoscută ca un **remediu poporal** cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de **șoldină și reumatism** și a altor urmărĭ de rĕcélă. **Prețul unei sticle originale plumbate,** Coróne 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.
Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metodul cel mai nou pentru cultivarea rațională a pelei, cu deosebire pentru copii și adulți. **Prețul unei bucăți** Cor. —.40 **Cinci bucăți** Coróne 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este **provĕdută cu marca de apĕrare A. Moll.**

Trimiterea principală prin
Farmacistul A. MOLL,
c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9
Comande din provincia se efectuezĕ zilnic prin rambursă postală.
La deposite sĕ se cerĕ **anumit** *preparatele provĕdute cu iscălitura și marca de apĕrare a lui A. MOLL.*
Deposite în Brașov: la d-nii farmaciștĭ **Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neustädter** și engros la **D. Eremia Nepoții.**

Fie-care cumpĕrător al acestui cognac este îndreptățit a-l presenta (în embalagiul original) institutului indicat (Viena IX) spre analisă gratuită.

Aprobat de primele capacități ale clinicei din Viena.
Prima destilerie de cognac triestină Camis și Stock în Barcola la Triest recomandă
Cognac medicinal
indigen, după sistem francez cu dop de controlă al institutului de analisă al Reun. gen austr. a farmciștilor din Viena.
O sticlă cor. 5.—, jum. sticlă cor. 2·60.
Se află de vêndare în tóte **băcăniile și magasinele de delicatesse din Brașov.**

Fie-care cumpĕrător al acestui cognac este îndreptățit a-l presenta (în embalagiul original) institutului indicat (Viena IX) spre analisă gratuită.

Controla chemică a institutului pentru analisarea victualiilor și beuturilor aprobat de înaltul ces. reg. ministeriu al internelor. Viena X, Str. spitalului 31.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PAGLIANO-SIRUP

Mijloc de curăţirea sângelui. Preparat din anul 1838, de Prof. Girolamo Pagliano, FLORENZ, Via Pandolfini, (ITALIA).
Depositul de trimitere: Farmacia BRACHETTI. **ALA, Süd-Tirol.**

!!Cel mai potrivit DAR de Crăciun!!

„Clipe de Repaus"

Seria II.

SCHIŢE ŞI FOIŢE DE SORCOVĂ.

Cea mai frumósă lectură pentru sĕrbătorĭ!!

Preţul unui exempl. trimis franco **1 cor. 60 b.**

A sĕ comanda la editorul

D-l VIRGIL ONIŢIU, director gimn. în Braşov.

3—4.1203

Cadou potrivit de sĕrbătorĭ

recomandăm fabricatul nostru, care la esposiţia din Londra şi Roma a fost premiat cu diplomă de onóre şi medalie de aur, **preparat din vinurĭ de Ardeal curate**

1—10.1193

Escelentul Vin spumant (Şampanie)

şi anume

Gloria sec, puţin dulce, Superbe sec, mai dulce.

Se află de vêndare la:

D-l Carl Irk, Heinrich Zintz, Alfred Kamner, Ottmar Trentina, Zoltan Gaspar, Nepoţii Demeter Eremias, şi Karl Harth.

CARL HARTH & Comp
(BRAŞOV) **fabricaţie de şampanie.** (Strada lungă)

ATELIER (Român) de PANTOFARIE.

Subscrisul are onórea a aduce la cunoscinţa On. public, din loc şi jur, că **a deschis un**

Atelier de pantofărie,

în Braşov, Strada Băilor nr. 36, (lânga Kenyeres)

unde se efectuéză totfeliul de

ÎNCĂLŢĂMINTE,

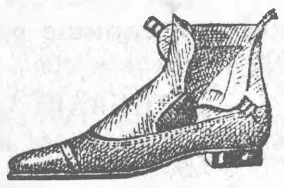

pentru **băi băţi dame şi copiĭ**, lucrate după moda cea mai nouă, din material bun, fin şi durabil,

cu preţurile cele mai ieftine.

Primesc orĭ-şi-ce comande nóuă, şi tot-feliul de REPARATURĬ in orĭ-şi-ce condiţiunĭ, lucrate solid şi cu plac, după comandă.

După o praxă delungată ce o am câştigat prin strĕinătate mai ales în Viena mĕ pune în plăcută posiţie de a mĕ oferi On. public, rogândul tot-odată de a mĕ încurajia cu binevoitorul concurs, silindu-mĕ de a satisface tuturor cerinţelor, remân

Cu tótă stima

IRODION POPIŞTER,
măcstru-pantofar.
Braşov, strada Băilor nr. 36.

2-5

Fabrica c. r. priv. de **Maşinĭ şi Motore**, BRAUNER & KLASEK Succ.

Se acceptéză representanţĭ solidĭ în provincie.
Peţurĭ curente gratis şi franco.

IGN. EMIL PLEWA—Viena.
Representanţa generală şi deposit
B. Dénes, Budapesta,
VI, Váczi kőrut 61. sz.
MOTORE de Vapor, Gaz, Benzin, Petrolin, 2—100 HP. Locomobile-Petrolin 2—25 HP. Instalaţie de gaz sugative. Putere de cal (HP.) costă 2—3 banĭ pe óră. — Construcţia cea mai modernă. — Forţa motrice, cea mai bună şi ieftina. — Cel mai ieftin izvor de aprovisionare.

Banĭ! Banĭ! Banĭ

Subsemnata intreprindere stă în legătură cu cele mai marĭ băncĭ din ţéră şi esoperéză

Imprumuturĭ pe pământurĭ şi edificiĭ

cu cele mai favorabile condiţii şi cu cele mai ieftine interese, şi anume pe termin de **10—70 anĭ cu 2%—5¾%.**

Credit personal cu garanţi şi obligaţie pe **5—10 anĭ.**

La funcţionarĭ de stat, comitat şi oraş, precum şi la ofiţerĭ, **credit simplu şi fără garanţĭ.**

La dorinţă servim cu informaţiunĭ, rugând marcă pentru rĕspuns.

„PECUNIA"
intreprindere de credit.

BIROUL: Str. Poplăcii nr. 27. **Sibiiu** (Nagy-Szeben).

Abonaţĭ „CALICUL"!

diar ilustrat humoristic şi satiric cu preţul anual **6 cor.**, pentru streinătate 7 francĭ.

Calicul e scriptura adevĕrului. Devisa lui; **„Ris cu orĭ-ce preţ"**. Publică numai articolĭ originalĭ de cuprins interesant, carĭ decĭ de anĭ îşĭ păstréză valórea.

„Eu — scrie un abonent cătră redactorul nostru — cetesc „Calicul" de dóuĕ-trei-orĭ şi n continu rid. Adese-orĭ la a treia cetire dau de cugetărĭ ascunse, carĭ imi potenţéză rîsul!"

Cei-ce nu s feciorĭ d'ai lui banĭ gata, pot comanda „Calicul" prin o corespondinţă postală, promiţênd, că vor plăti abonamentul mai târdiu în decursul anului.

Abonamentele se adreséză la Sibiiu (Nagyszeben) cătră

Administraţia „Calicului".

AVISO,

pentru beutorĭ de vin!

Pivniţa Eszterházy

a fost preluată de curênd de cătra mine în esploatare personală spre a corespunde cerinţelor celor mai înalte.

O încercare va convinge pe orĭ şi cine despre bunătatea şi curĕţenia vinurilor cumpĕrate de mine personal, din podgoriile cele mai reputate, precum şi despre manipularea cea mai îngrijită a acelora.

Wilh. Kopony.

„Trompeter von Säkkingen",

Fără instrucţie se pot esecuta 800 piese musicale.

„Honfidal", „Rakoczy induló", „Krampusz csárdás", „Árva rozsa virágzik", „A világon a legárvabb én vagyok", „A falu rossza", „Hymnusz", „Hunyadi László", şi alte circa 800 piese musicale alese, póte esecuta **imediat** orĭ şi cine **fără studiu** séu **cunoscinţă de note**, pe trompeta nou inventată şi frumos adjustată: [1144.]

„TROMBINO",

prin simpla introducere a notelor. Trombino care pretutindenĭ au făcut sensaţie, cu instrucţie lesne de înţeles şi conspect de cântece costă:

I. Sortă fin cu 9 tonurĭ **fl. 3.50.**
II. „ „ „ 18 „ „ 6.50
Note pentru I. Sortă **20** cruceri.
„ „ II. „ **40** „

Trimiterea cu rambursă numai dela:

Heinrich Kertész, Wien
I. Fleischmarkt 18—159.

De decĭ de anĭ se întrebuinţéză cu mare succes contra **soldinei şi resmatismului** KRIEGNER

REPARATOR

brevetăt prin Irge.

În spitalul St. Rochus (Budpesta) din 136 casurĭ, 129 au dobândit deplină însănătoşare.

1 sticlă mare **2** cor., 1 sticlă mică **1** cor.

Se capătă în farmacii Se se ferescă de imitaţiĭ.

Cel mai bun **mijloc** pentru **vindecarea anemieĭ, lipsa de apetit, galbinare, nervositate şi întărirea copiilor slabĭ** este Preparatul KRIEGNER's

Tokajer China-Eisen-Wein.

Calităţile superióre ale acestei beuturĭ cu gust sunt aprecuate şi de **consiliu sanitar şi minist. de interne** au dat **învoirea** sĕ se recomande. 1 sticlă mare **6.**— cor. 1 sticlă mică **3.20** cor

Deposit principal: FARMACIA KRONEN, BUDAPEST VIII, Kálvin-tér.

Mijloc perfect pentru **curăţirea feţei** şi conservare frumseţei — Efect miraculos e

AKACIA-CRÉME.

Acéstă vestită Crémă este nevătămătóre nu conţine nicĭ plumb, nicĭ argint vin, **înfrumseţéză şi înviorézā faţa**, Brevetată legal. Articol fórte plăcut de dame distinse.

AKACIA - **Crema 2 Cor.**
- **Pudra 1 „**
- **Săpun 1 .**

Se capătă la farmacii, dar sĕ se céră tot-deuna **„Preparatul Kriegner."**

Tipografia Aur. I. Mureşianu Braşov.